

TVÅ STATSRÅDS FALL I PRESSEN

av

MONICA LÖFGREN

ARBETSRAPPORT NR 51

1989

ISSN 0283-6696

FÖRORD

Forskningsprogrammet Publicistisk sed har som huvudsyfte att studera det utomrättsliga regelsystemets, i första hand de press-etiska reglerna, inverkan på svensk journalistik. I princip är det tre huvudområden som programmets studier skall belysa:

- 1) de grundläggande principerna för det utomrättsliga regelsystemet och dess förhållande till andra regelsystem, i första hand tryckfrihets- och radiolagstiftningen.
- 2) tillämpningen av det utomrättsliga regelsystemet i svensk journalistik, särskilt betydelsens av Pressens Opinionsnämnd (POn) och Allmänhetens Pressombudsman (PO).
- 3) förankringen av det utomrättsliga regelsystemet hos de tre berörda parterna: källor, journalister och allmänhet.

Forskningsprogrammet är primärt inriktat på journalistiken i de tryckta medierna. Inom vart och ett av de tre delområdena har ett antal delfrågor utvecklats.

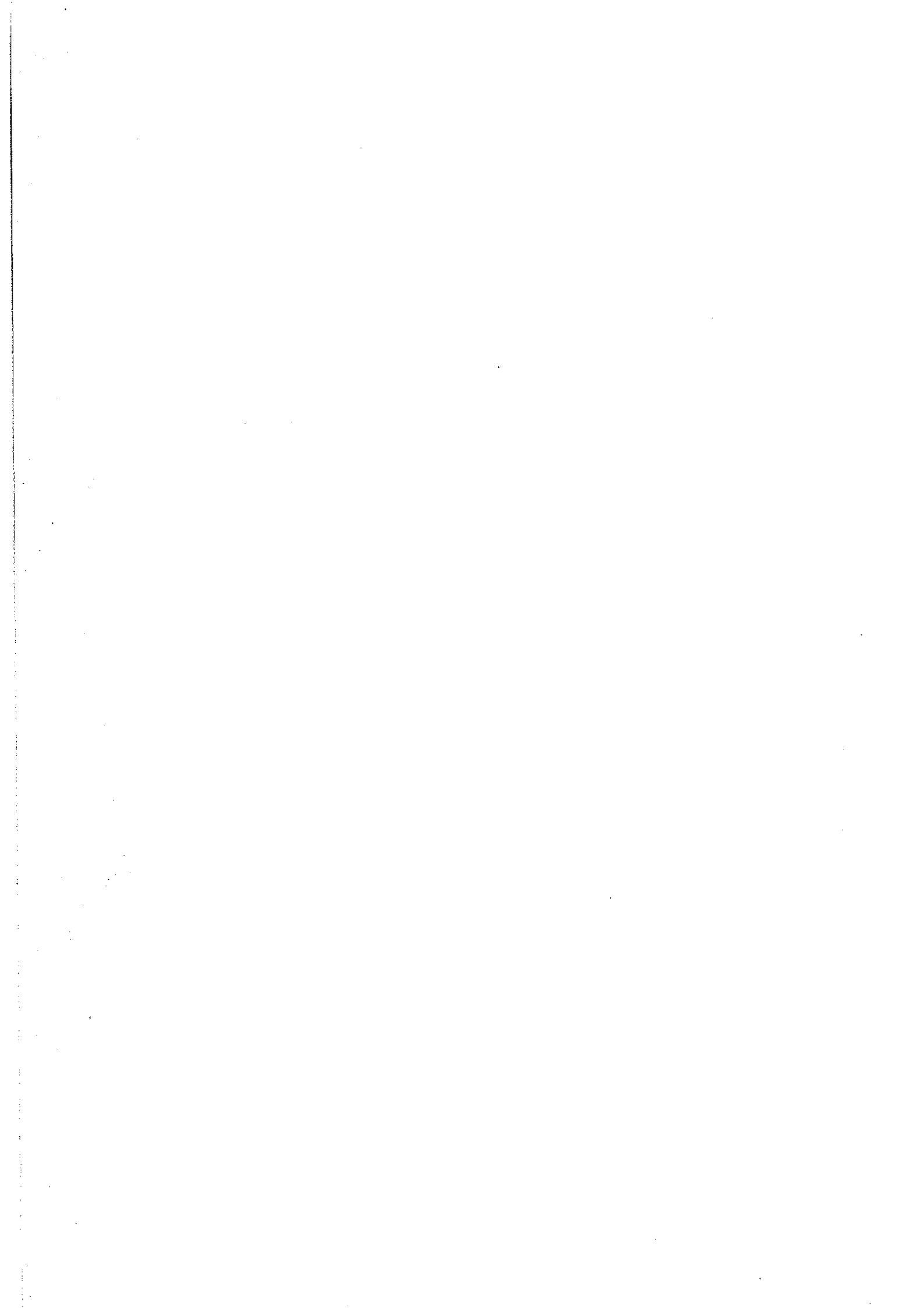
Det första av de tre delområdena studeras genom ett historiskt och ett komparativt angreppssätt. Underlaget är i första hand genomgångar av befintligt material, litteraturstudier och expertintervjuer i Sverige och i ett urval jämförbara länder. Det andra området bygger på analyser dels av det journalistiska innehållet i medierna, dels av de ärenden som behandlats av POn och PO. Det tredje området täcks genom frågeundersökningar till berörda grupper.

Föreliggande rapport anknyter till det andra av de tre arbetsområdena och avser att genom två konkreta fall belysa hur offentliga personer behandlats i pressen över tid. Tanken är att försöka belysa rapporteringens karaktär och därigenom få grepp om vad som bestämt hur personen behandlats, inte minst i vilken utsträckning de offentliga personernas privatliv uppmärksammats.

Monica Löfgren som författat rapporten har under 1988/89 varit forskningsassistent inom projektet Publicistisk sed.

Göteborg i juni 1989

Lennart Weibull
Projektansvarig

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	INLEDNING	s 1
1.1	Två statsråds fall	s 2
2	DAGSPRESS OCH JOURNALISTIK UNDER 50 ÅR	s 5
2.1	Dagspressens utveckling	s 5
2.2	Pressens bevakning	s 6
2.3	Partipressen	s 7
2.4	Journalistens roll	s 8
2.5	Privat och offentligt	s 8
2.6	Pressetiska regler	s 9
2.7	Sammanfattning	s 11
3	MATERIAL OCH METOD	s 12
3.1	Undersökningsperiod	s 12
3.2	Underlag för analysen	s 12
3.3	Metod	s 14
4	WOHLIN OCH JORDBRUKARBANKEN	s 15
4.1	Vad hände och vad stod i tidningarna ?	s 15
4.2	Dagspress och journalistik på Wohllins tid	s 29
4.2.1	Dagspressen och dess bevakning	s 29
4.2.2	Partipressen	s 30
4.2.3	Journalistens roll	s 32
4.2.4	Privat och offentligt	s 33
4.2.5	Sammanfattning	s 34
5	ANNA-GRETA LEIJON OCH EBBE CARLSSON	s 36
5.1	Vad hände och vad stod i tidningarna ?	s 36
5.2	Dagspress och journalistik på Leijons tid	s 45
5.2.1	Dagspressen och dess bevakning	s 45
5.2.2	Partipressen	s 45
5.2.3	Journalistens roll	s 47
5.2.4	Privat och offentligt	s 48
5.2.5	Pressetiska regler	s 49
5.2.6	Sammanfattning	s 54
6	TVÅ STATSRAÅDS FALL I PRESSEN, EN JÄMFÖRELSE	s 56
	EPILOG	s 60
	BILAGOR	

1 INLEDNING

Onsdagen den 7 juni 1988 tvingades Anna-Greta Leijon avgå från sin post som justitieminister till följd av den så kallade Ebbe Carlsson - affären. Under 1900-talet har det stormat kring ett flertal statsråd och det var inte första gången en politiker tvingades till reträtt p g a sin inblandning i vad som brukar benämnas "affärer" eller "skandaler". Orsakerna har dels varit att direkta olagligheter begåtts, dels att maktmissbruk utövats samt att dåligt omdöme visats. För folk i allmänhet har den enda möjligheten att få en uppfattning om dessa affärer varit via pressen och senare även via radio och TV. Det har även hänt att massmedia spelat en mer aktiv roll i processen och stått för själva avslöjandet av skandaler och affärer.

Under 1900-talet har ett flertal förändringar ägt rum inom dagspressen. Politiseringen av nyheterna har tonats ned samtidigt som pressen och journalisterna framhäver sin roll som granskare av statsmakten och övriga makthavare i samhället. Journalisternas ställning och pressens funktioner har m a o förändrats under 1900-talet och syftet med denna rapport är att undersöka i vilken grad dessa förändringar är märkbara i behandlingen av offentliga personer i pressen.

Rapporten är en fallstudie där två statsråds avgångar, samt de affärer som ledde fram till dem, kommer att tas upp. I det följande avsnittet ges två bakgrundsbeskrivningar till de två fall som valts ut; Anna-Greta Leijons och Nils Wohllins avgångar. Wohlin var finansminister 1929 och tvingades avgå p g a en bankskandal. I kapitel två redogörs sedan för dagspressens och journalistikens utveckling under 1900-talet. I kapitel fyra och fem återges den journalistiska beskrivningen av de båda fallen i ett antal utvalda tidningar. Tanken är att se hur dagspressens utveckling påverkat behandlingen av Wohlin och Leijon. Rapporten avslutas med en kort sammanfattning där en jämförelse mellan de båda fallen görs utifrån frågeställningen; Hur omskrevs offentliga personer i pressen förr och nu ?

1.1 Två statsråds fall

I detta avsnitt kommer två korta bakgrundsbeskrivningar att ges till de händelser som ledde till att respektive statsråd tvingades att avgå. Beskrivningarna gör inget anspråk på att vara heltäckande och de baserar sig till största delen på uppgifter som framkommit i massmedia.

Nils Wohlin och jordbrukarbanken

Jordbrukarbanken bildades 1923 genom en ombildning av Svenska Lantmännens bank och staten stod för aktiekapitalet. Många och långa debatter fördes kring banken och högern var starkt kritisk mot att socialisterna nu fick sin dröm om en statsägd bank uppfylld. Under 1929 förekom ett flertal bankskandaler, bedrägerier och konkurser. Tidningarna fylldes varje dag av artiklar kring bankväsendet. Jordbrukarbanken stod inte opåverkad av all "rörlighet" i finansvärlden, men mest torde kanske den presskampanj som fördes mot banken i Stockholms Dagblad ha betytt. Stockholms Dagblad var vid denna tidpunkt frisinnad och ägdes av finansmannen Kreuger.

Under våren förekom det i denna tidning ett flertal artiklar om Jordbrukarbanken i vilka det påpekades att bankens ställning var svag och osäker. Man antydde också att Jordbrukarbanken hade affärer ihop med AB Stockholms hypotekskassa och att banken var ansvarig för de något spektakulära obligationslånen från 1886. Detta ledde till att en osäkerhet skapades bland bankens kunder och att uttag skedde. I efterhand visade sig dock att bankens ställning vid tidpunkten för skrivierna var god.

I början av maj månad tillkännagav tidningen Nya Dagliga Allehanda, konservativ, att rykten cirkulerade om en försäljning av jordbrukarbanken. Planerna på en försäljning hade skett i det tysta. Finansminister Wohlin hade på eget initiativ låtit fyra storbanker ta del av jordbrukarbankens portfölj och gett dem insyn i hemligstämplade räkenskaper. Wohlin hade därmed också kringgått bankstyrelsen. I sitt utlåtande kritiserade bankutskot-

tet finansministern, dels för att han underlåtit att kommentera de felaktiga rykten om jordbrukarbankens ställning som spreds i pressen och därmed försämrat bankens ställning, dels för att han kringgått bankstyrelsen frågan om försäljning.

En majoritet i konstitutionsutskottet prickade Wohlin, men trots detta meddelande regeringen att den tänkte kvarstanna i oförändrat skick. Kritiken växte och till slut tvingades dock statsminister Arvid Lindman att acceptera en avskedsansökan från finansminister Wohlin.

Anna - Greta Leijon och Ebbe Carlsson - affären

Den 28 februari 1986 sköts Sveriges statsminister Olof Palme till döds på en öppen gata i Stockholm, när han efter ett biobesök promenerade hem tillsammans med sin fru Lisbeth Palme. Mordet skakade hela Sverige.

Den efterföljande mordutredningen fick mycket kritik och präglades bland annat av motsättningar mellan polis och åklagare. Hans Holmér som ledde mordutredningen, stod som en av förspråkarna för det så kallade kurd-spåret. Innebörden av detta spår kan kortfattat sägas vara att den kurdiska organisationen PKK, på uppdrag av Iran, skulle ha mördat Olof Palme. Anledningen skulle ha varit Palmes planer på stoppade vapenleveranser till Iran. En razzia mot ett antal kurder som togs in till förhör utan att åklagarmyndigheten givit sitt tillstånd blev en händelse som ledde till att Hans Holmér tvingades lämna sin post.

Under juni månad framkom uppgifter i Expressen som tydde på att Holmérs huvudspår i högsta grad fortfarande var aktuellt. Privata spaningar bedrevs av en hemlig grupp i vilken bland andra Hans Holmér och en bokförläggare vid namn Ebbe Carlsson ingick. Justitieminister Leijon kände till att Ebbe Carlsson fått ett uppdrag av rikspolischefen Åhmansson och hade godkänt detta. Det visade sig också att Leijon skrivit ett personligt rekommendationsbrev till Ebbe Carlsson.

När så Ebbe Carlssons livvakt stoppades i tullen medförandes illegal avlyssningsutrustning och det visade sig att en privatperson, finansmannen Thomas Fischer, hade betalat verksamheten växte kritiken. Justitieministerns och regeringens omdöme samt inblandning i affären ifrågasattes. Oppositionen krävde gemensamt Anna-Greta Leijons avgång och inför hotet om ett misstroendevotum tvingades statsminister Carlsson slutligen att acceptera denna en knapp vecka efter Expressens första avslöjanden.

2 DAGSPRESS OCH JOURNALISTIK UNDER 50 ÅR

Under de 50 år som förflutit mellan Nils Wohllins avgång och Anna-Greta Leijons har en hel del förändringar ägt rum inom dagspressen och journalistiken. Såväl synen på pressens funktioner som journalistens roll har förändrats betydligt och efterkrigstiden utmärks av en stark koncentration på tidningsmarknaden. Nedan kommer delar av den utveckling som skett att tas upp under sex rubriker: dagspressens utveckling, pressens bevakning, parti-pressen, journalistens roll, privat och offentligt samt de pressetiska reglerna.

2.1 Dagspressen utveckling

I början av seklet var Sverige ett tidningstätt land och det startades ett flertal nya tidningar. En av anledningarna till att så många nyetableringar skedde var den gynnsamma konjunktur som rådde, en annan att nya läsargrupper tillkom och krävde nya tidningar. Den socialdemokratiska pressen växte och tidningarna redovisade alltmer öppet sina politiska ståndpunkter (Hadenius-Weibull, 1986). Runt 1910 började tidningarna också långsamt anta en ny layout. Förstasidor började ta form, rubrikerna blev större och redigeringen blev luftigare (Ryden, 1981).

Den starka expansionstiden för svensk dagspress sträcker sig fram till början av 20-talet och runt 1930 fanns det strax under 200 tidningar. Under de första åren av 30-talet kom en ny tidningstyp till Sverige, kvällspressen. Aftonbladet gjordes om och blev en ny modern tidning inspirerad av utländska förebilder, bla France Soir. Första sidan blev en sida att sälja lösnummer på och tidningen satsade även på artiklar av underhållande art. Aftonbladet blev en framgång och följdes av Aftontidningen och Expressen som startades 1944. Expressen sökte dramatisera sitt stoff och gjorde sensationella nyhetssidor. Redigeringen var luftig med stora rubriker och bilder. Även språket förenklades och artiklarna skulle vara korta. Tidningen ville också vända sig till en ny läsargrupp, nämligen ungdomen. Efter 50-talet utvecklas en expansiv marknad för lösnummerförsålda tidningar.

2.4 Journalistens roll

En tidnings partitillhörighet innebar tidigare klara restriktioner för det journalistiska arbetet. Journalisterna blev vanligen tvungna att följa den politiska linjen. De var beroende av ägarna och hade knappast någon självständig roll. Merparten av journalistiken bestod av ett refererande av händelser, en så kallad kommunikéjournalistik där politiker och andra makthavare fick bestämma vilken information som skulle lämnas (Furhoff, 1986).

Efterkrigstiden tidningsdöd ledde som tidigare nämnts till en tidningskoncentrationen som inneburit att vissa tidningar fått monopolställning. Journalistens roll som allsidig förmedlare har därför blivit allt viktigare och påpekas t ex i presstödsutredningen (SOU 1974:102). I och med att televisionen gavs monopolställning blev det självklart att den skulle iaktta opartiskhet i sin nyhetsförmedling. Journalisten kom därför att bli alltmer självständig och skulle på basis av sitt kunnande ansvara för samhällsrapporteringen. Ideologiskt har alltså denna nya roll tagit sig uttryck i vad som brukar kallas för " professionalism". En indikator på denna kan den journalistutbildning som växte fram under 60-talet sägas vara. I och med den arbetslöshet som inträdde på 60-talet försökte man också göra journalistjobbet attraktivt och förbättra villkoren för de anställda (Furhoff, 1986).

Såväl journalistens status som hans inflytande har alltså ökat betydligt med åren. I journalistförbundets handlingsprogram talas det om journalistens " avgörande inflytande " på tidningarnas redaktionella innehåll och att journalistiken i första hand skall " tjäna de maktlösa - inte makthavarna " Det kan även skönjas en personifiering i att nästan undantagslöst varje artikel numera är försedd med namn, ibland även bild, samt att det delas ut priser för god journalistik t ex Stora Journalistpriset och guldpennan.

2.5 Privat och offentligt

Ett av etikens problemområden är gränsen mellan offentligt och privat, och denna gräns förflyttas i människors medvetanden och

därmed också i den samhälleliga verkligheten och i journalistiken. Mycket tyder på att inställningen till offentliga personer förändrats med åren och inte minst i och med journalistikens alltmer uttalad granskningsfunktion. Det har dock visat sig att det främst är makthavare inom den offentliga sektorn som tillägnats den största kontrollen.

Om man istället ser till politiker så var dåtidens statsråd högt uppsatta och respekterade personer med integritet. Den nya journalistiken satte dock en ära i att visa respektlöshet mot all överhet. Även politikernas eget förhållningssätt till massmedia har förändrats, och att komma väl fram i massmedia har blivit allt viktigare. I och med att de samhälleliga värderingarna förändrats ser också skyddet för politiker ut att ha minskat. Det ställs idag betydligt högre krav på att en politiker skall leva som han lär och av denna anledning har en allt större del av granskningarna kommit att beröra sfärer som kan sägas vara privata. En offentlig person anses allmänt få tåla mer från journalistiskt håll än övriga medborgare. De etiska reglerna slår dock fast att även offentliga personer har rätt att kräva en fredad privat sektor.

2.6 Pressetiska regler

Pressens etik var ett omdiskuterat område redan innan sekelskiftet då notisjägerdebatten ägde rum. De första publicistreglerna tillkom 1923 och hade då föregåtts av en uppmaning från publicistklubben om att inte publicera notiser om nådeansökningar, bekännelser inför polisen och domar om böter och kortare straff. I de nya reglerna manade man till samma försiktighet och förespråkade även att ej heller villkorliga frigivningar skulle publiceras (PK:s årsbok 1924). 1933 antogs nya publiceringsregler och även dessa handlade till stor del om brottsmålsrapportering men förespråkade också att enskildas anmälningar till myndigheter ej skulle publiceras förrän den anmälde fått tillfälle att förklara sig (Publicistklubbens årsberättelse, 1934). Dessa regler var mer omfattande än 1923 års regler och även mer förankrade bland tidningsmännen p g a det remissförfarande som föregått dem.

I de båda branschtidningarna var det dock tyst om de nya reglerna.

1948 omskrivs reglerna återigen och regeln om plats för befogade genmälen tillförs (PrT 14/1948). Reglerna tillkom samma år som den nya Tryckfrihetslagstiftningen. 1953 kom nästa upplaga av de etiska reglerna som en följd av den hetsiga debatt som ägt rum mellan morgon- och kvällstidningar. Reglerna innehöll uppmaningar som " Ge korrekt information ", " Döm ingen ohörd " , " Publicera med ansvar " och " Visa hänsyn ". Det sistnämnda innebar att namn inte skulle publiceras i samband med brottsmål där skuldfrågan inte var avgjord. Politiska och religiösa ståndpunkter borde inte nämnas om de var ovidkommande, ej heller yrkestillhörighet och nationalitet (Journalisten 1953/1). I reglerna uppmanas även tidningarna att ständigt ha tryckfrihetslagstiftningen i åtanke t ex beträffande uppgifter om rikets säkerhet.

1967 kom nästa omskrivning, och denna följdes av en livlig debatt kring själva innebörden i de publicistiska reglerna. I denna version tillkom en uppmaning om att kritiskt granska upplysningar om personer som är efterlysta vid polisutredning. Här finns också ett tillägg som säger att även personer som tillhör offentligheten har rätt att kräva en fredad, privat sektor (Börjesson, 1988).

1978 gjordes en ny översyn av reglerna där uppmaningen till försiktighet med namnpublicering ersatts med en uppmaning om att avstå helt från namnpublicering. Undantag från regeln gäller om " ett oavvisligt allmänintresse " kräver att namn anges. De nuvarande formuleringarna är i stort sätt en återgivning av 1978 års regler kompletterade med regler för bildens skydd (Ibid).

Från att uteslutande ha gällt försiktighet vid brottsmålsrapportering, som var fallet på Wohlins tid, har alltså de etiska reglerna vidareutvecklats till att gälla all form av nyhetsrapportering och normerna för god publicistisk sed är nu betydligt mer omfattande än för femtio år sedan. (För en utförligare genomgång av de pressetiska systemets framväxt se Börjesson, 1989. De nuvarande pressetiska reglerna återfinns längst bak i bilaga 1.)

2.7 Sammanfattning

Det finns alltså betydande skillnader mellan 20-talets Sverige och 80-talets dito. Tidningsmarknaden har förändrats och en stark koncentration är utmärkande för efterkrigstiden. Kvällstidningarna har gjort sitt inträde på arenan. Journalisterna har fått en alltmer självständig roll vilket bland annat inneburit att en tidnings politiska linje inte längre är lika tydlig på nyhetsplats. Inställningen till offentliga personer har förändrats och de får finna sig i en alltmer ingående granskning av sina görande och låtanden från massmedias sida. Under 1900-talet har även ett etiskt regelsystem för pressen, och senare även för etermedierna, utvecklats. Regler som ställer mycket stränga krav på korrekthet, måttfullhet samt respekt för den enskildes integritet.

Vilken betydelse har då denna utveckling haft för behandlingen av de båda statsråden Wohlin och Leijon i pressen ?

3 MATERIAL OCH METOD

3.1 Undersökningsperiod

I båda fallen, Wohlin och Leijon, har analysen startat när det första omnämmandet av " affärerna " förekommit i en tidning och avslutats när respektive statsråd avgått.

I Wohlins fall omskrevs ryktena om försäljning av Jordbrukarbanken första gången i Nya Dagligt Allehanda den 8 maj och fyra dagar senare skrev samma tidning om den väntade regeringspropositionen. Den 8 juni avgick Wohlin från sin post som finansminister. Perioden sträcker sig alltså över en månad.

I Leijons fall omnämndes " Ebbe-Carlsson-affären " för första gången i Expressen den 1:e juni och Anna-Greta Leijon avgick drygt vecka senare, den 8:e juni, från sin post som justitie-minister.

3.2 Underlag för analysen

Tidningarna är i båda fallen valda för att få en så bred parti-politisk spridning som möjligt. Tanken har också varit att ta med såväl morgon- som kvällspress. Expressen finns med dels som föregångare för den nya journalistiken, dels för att tidningen var först med att skriva om " Ebbe-Carlsson-affären ". Nya Dagligt Allehanda var den första tidningen att skriva om Wohlins regeringsproposition. Dåtidens Arbetet valdes som den socialdemokratiska (socialistiska) motsvarigheten. Aftonbladet som socialdemokratisk motsvarighet till Expressen och jämförelseunderlag till 1929 års Arbetet har dessvärre av tidsmässiga och praktiska skäl fått utgå ur analysen.

I Wohlins fall har följande fem tidningar valts ut för analysen:

Nya Dagligt Allehanda som vid tidpunkten var en sjudagars eftermiddagstidning. Den utgavs i Stockholm med politisk signatur " moderat ". 1927 hade tidningen en upplaga på 27 700 exemplar (Tollin, 1967).

Arbetet, även det en eftermiddagstidning som utgavs i Malmö med politisk signatur " socialistisk ". Tidningen utkom sex dagar i veckan och hade 1930 en upplaga på 24 600 exemplar (Ibid).

Svenska Dagbladet, morgontidning som utkom sju dagar i veckan med politisk signatur " moderat ". 1930 hade tidningen en upplaga på 65 000 exemplar och utgavs i Stockholm (Ibid).

Dagens Nyheter, morgontidning som utkom sju dagar i veckan. Tidningen utgavs i Stockholm och hade 1930 en vardagsupplaga på 99 000. Politisk signatur : " liberal " (Ibid).

Socialdemokraten, morgontidning som utkom sex dagar i veckan i Stockholm. Upplagan var 1930 32 800 och den politiska signaturen " socialdemokratisk " (Ibid).

I Leijons fall har följande tidningar valts ut :

Expressen, eftermiddagstidning som utkommer i Stockholm sju dagar i veckan. Under första halvåret 1988 hade tidningen en vardagsupplaga på 564 900 exemplar och en söndagsupplaga på 692 300 exemplar (TS-boken, 1989). Politisk signatur " oberoende liberal ".

Arbetet, morgontidning som utkommer dels i Malmö sju dagar i veckan dels i Göteborg sex dagar i veckan. Med de båda delarna av Arbetet följer en rikstidning vars innehåll kan variera något mellan Göteborg och Malmö. Av denna anledning har både Göteborgs- och Malmödelen av Arbetet tagits med i analysen. Den totala upplagan var första halvåret 1988 114 800 exemplar. Söndagsupplagan av Arbetet utkommer i Malmö med 104 500 exemplar (Ibid). Politiska signatur " socialdemokratisk ".

Dagens Nyheter, morgontidning med Stockholm som utgivningsort. Vardagsupplagan var under första halvåret 1988 412 800 exemplar och söndagsupplagan 519 100 exemplar (Ibid). Politisk signatur " oberoende ".

Svenska Dagbladet, morgontidning som utges i Stockholm sju dagar i veckan. Tidningens vardagsupplaga var under första halvåret 225 500 exemplar och söndagsupplagan 239 000 exemplar (Ibid). Politisk signatur " obunden moderat ".

3.3 Metod

Analysen har i gått till på följande sätt : Samtliga artiklar som behandlar de båda affärerna under de definierade tidsperioderna har systematiskt läst igenom. En kort resumé har gjorts av varje artikel där de aspekter som nämnts under frågeställningarna har noteras. Som exempel kan nämnas att t ex nya uppgifter och vilka källor som funnits till dessa noterats. Om källa ej angivits har det noterats hur detta omnämns i artikeln och om uppgiften benämns som tillförlitlig eller inte. Olika aspekter på politisering finns också upptagna, skriver man om de " egna " , om oppositionen etc, samt hur politikerna förhåller sig till pressen, ger de presskonferenser. Vid genomgången av tidningarna har även en viss hänsyn till språkbruket tagits eftersom det dels speglar tidningens roll, dels journalistens roll samt hur man betraktar det inträffade.

Det insamlade materialet har sedan jämförts, först dag för dag och tidning för tidning, vilket redovisas i kapitel 4.1 och kapitel 5.1. Sedan har en sammanfattande bedömning och analys gjorts av varje fall och i det avslutande kapitlet görs en jämförelse mellan de båda fallen och tidsperioderna.

4 WOHLIN OCH JORDBRUKARBANKEN

4.1 Vad hände och vad stod i tidningarna ?

Onsdag 8 maj

Denna onsdag förekommer uppgiften om att Jordbrukarbanken skall försäljas för första gången i tryck. Det är Nya Dagligt Allehanda som skriver att det " enligt rykten av ganska bestämd form " finns bud på statens aktier i Jordbrukarbanken och att banken riskerar att slukas upp av två storbanker. " Enligt vad Nya Dagligt Allehanda erfar torde man ganska snart få bevis för riktigheten av dessa hypoteser." Tidningen skriver också om kampanjen mot banken som förts i Stockholms Dagblad och spekulerar kring vad syftet kan vara.

Fredag 10 maj

I Svenska Dagbladet finns nu uppgiften att det visserligen pågår förhandlingar om en försäljning av Jordbrukarbanken, men inga bud förekommer från storbankerna. En av bankerna dementerar själva och uppgifterna om de andra två bankernas eventuella köp kommenteras som oriktiga av tidningen utan källa. I Socialdemokraten kommenteras det, i en liten notis på tredje sidan, vad som stått att läsa i Nya Dagligt Allehanda på onsdagen.

Lördag 11 maj

I Socialdemokraten kommenteras en artikel som förekommit i tidningen Arbetarbladet. Innebörden är att Wohlin skulle ha inställt ett möte med partiledarna där information om Jordbrukarbanken var tänkt att lämnas. I de övriga tidningarna är det tyst om Jordbrukarbanken.

Söndag 12 maj

" Ny banksensation: Jordbrukarbanken skall försäljas " skriver Nya Dagligt Allehanda, proposition väntas på tisdag och bankens

portfölj är granskad. Nya Dagligt Allehanda har inga källor utan skriver om rykten och " Det förklarades bestämt att " proposition var på gång. I Svenska Dagbladet förekommer i stort sett samma uppgifter, men något mer försiktigt. Däremot talar man inte om några rykten. Man skriver att proposition väntas och tillägger att landsortsbankerna är villiga att dela på Jordbrukarbanken. I Socialdemokraten finns inga av dessa uppgifter att läsa och inte heller i Arbetet.

På ledarplats i Nya Dagligt Allehanda skrivs: " Det är en offentlig hemlighet " att en granskning av Jordbrukarbankens portfölj ägt rum med nedslående resultat.

Måndag 13 maj

I de socialdemokratiska tidningarna har det fram tills nu varit tyst om Jordbrukarbanken men nu kommenteras uppgifterna om försäljning på ledarplats. I Arbetet tas " kampanjen " i Stockholms Dagblad upp och tidningarna kritiserar som varandes omoraliska. " Storfinansens kupp " diskuteras. Socialdemokraten tar upp ministrarnas förhållande till de olika storbanker som lagt bud på Jordbrukarbanken.

Tisdag 14 maj

En liten notis i Nya Dagligt Allehanda meddelar att enligt vad tidningen " erfarit " har propositionen blivit fördröjd, men banken skall avvecklas. I Svenska Dagbladet avvaktar man och inget skrivs. I de båda socialdemokratiska tidningarna skrivs det nu desto mer. Socialdemokraten ger en bakgrundsbeskrivning till affären under rubriken " Kreugerorganets hetsjakt mot Jordbrukarbanken " Man skriver också om ombuden för storbankerna som snokat i Jordbrukarbankens portfölj, men källa till uppgiften saknas. Jordbrukarbankens goda likviditet påtalas samt att storfinansens har ett bestämt intresse av att underminera denna.

I Arbetet förekommer i stort sätt samma uppgifter i tre artiklar och Socialdemokraten nämns som källa till de flesta. Man skriver

dels att det är en kupp " Nils Wohlin är en landsfara ", dels att Jordbrukarbankens ställning är god. Arbetet reagerar mycket starkt på det som skett: " Storfinansens kupplaner mot Jordbrukarbanken en riksskandal av stora mått " Tidningen kommenterar också de rykten som gör gällande att regeringen ångrat sig, men skriver att Nya Dagligt Allehanda uppgifter talar mot detta.

Även på ledarplats i de socialdemokratiska tidningarna behandlas regeringen och Jordbrukarbanken under rubrikerna " Storfinansens passopp " (A) och " Landsfara " (S). I den sistnämnda ledaren nämns ordet skandal och Wohlin anklagas för direkta olagligheter.

Uppgifterna om att Jordbrukarbanken skall försäljas ger upphov till en debatt i riksdagens båda kammrar. P A Hansson interpellerar och regeringen utlovar en proposition som svar på frågan om Jordbrukarbankens framtid. C G Ekman yttrar sig och menar att ett regeringensbesked borde ha kommit tidigare.

Onsdag 15 maj

Tisdagens debatt i riksdagen refereras i samtliga tidningar, men behandlas något olika. I Arbetet och Socialdemokraten slås P A Hanssons interpellation upp stort, men varken Nya Dagligt Allehanda eller Svenska Dagbladet nämner den, eller svaret att proposition utlovats. I Socialdemokraten ges ännu en bakgrundsbeskrivning där Jordbrukarbanken, storfinansens förhållande till Gloriaverken tas upp och att " Harm över uppträdet är mycket stark även på högerhåll ".

I Svenska Dagbladet nämns att Ekman saknat ett regeringsbesked och i Nya Dagligt Allehanda att vänstern förbereder en aktion mot finansministern. Källa till den sistnämnda uppgiften saknas och ingen av de socialdemokratiska tidningarna nämner något om en förestående aktion.

På ledarplats skriver Svenska Dagbladet att bankens ställning är ohållbar. Regeringen har trots detta ändrat sig om försäljningen och stödåtgärder kommer att föreslås istället. Arbetet frågar sig

vem som regerar, Nya Dagligt Allehanda eller regeringen och ställer krav på finansministerns avgång med motiveringen " Det minsta anspråk man kan ställa på en finansminister är att han kan skilja på statens affärer och sina - eller andras - privata" .

Sent på kvällen denna onsdag kommer regeringspropositionen men innehållet är inte det som de flesta väntat sig. Regeringen förespråkar stödåtgärder för Jordbrukarbanken istället för den tidigare omtalade och omskrivna försäljningen.

Torsdag 16 maj

I Socialdemokraten, Svenska Dagbladet och Arbetet kommenteras propositionen och dess innehåll i artiklar på första sidan. Socialdemokraten och Arbetet framhåller att finansministern gjort en " kovändning " och menar att opinionen framtvingat att försäljningen inställts. I Socialdemokraten skrivs det om kampanjen mot Jordbrukarbanken och anstiftaren namnges. I Arbetet förekommer uppgiften att en aktion mot finansministern förbereds från socialdemokratiskt håll och man spekulerar kring vilka metoder som kan tillämpas under rubriken " Wohlin tvingas avgå ? ". Svenska Dagbladet tar upp propositionen med betoning på den rent ekonomiska innebörden av förslaget och är kritiska: " Den bebådade K (kungliga) propositionen framlagd Gammal surdeg från Svenska Lantmännens bank - Förlust 5,5 millioner " .

I Nya Dagligt Allehanda kommenteras den framlagda propositionen i ledaren " En överraskning ", och man skriver att det framgår av innehållet att regeringen ångrat sig, försäljning var planerad. Svenska Dagbladets ledare behandlar de ekonomiska aspekterna " En dyrbar statsbank " och Arbetet att " Regeringen åtrade sig ". I Socialdemokraten behandlas inte Jordbrukarbanken på ledarplats denna dag.

Under torsdagen debatteras Jordbrukarbanken och propositionen häftigt i båda kamrarna. Wohlin utsätts för angrepp från P A Hansson som kallar honom för oskicklig p g a att han inte lugnat insättarna. Finansministern försvarar sig bland annat med att han

bett Stockholms Dagblad att upphöra med skrivierna. (Stockholms Dagblad dementerade senare denna uppgift.)

Fredag 17 maj

Torsdagens debatt refereras i samtliga tidningar. I Nya Dagligt Allehanda och Svenska Dagbladet anses finansministern ha klarat sig " glänsande " och replikerat väl: " Vänsterns attack mot finansministerns slöt med fiasko ". I Arbetet och Socialdemokraten är uppfattningen annorlunda och man talar om regeringskris och att Wohllins ställning blir mer och mer ohållbar. P A Hanssons anklagelser ges stort utrymme i de båda socialdemokratiska tidningarna och Wohllins försvarstal dominerar i de båda borgerliga. I Nya Dagligt Allehanda tas också innehållet i propositionen upp och förhållandet till Stockholms Hypotekskassa diskuteras.

I Nya Dagligt Allehanda skriver ledaren om "Dagen efter stämning" och Svenska Dagbladet menar att " Bakdantarna visas hem ". Båda ledarskribenterna avser socialdemokraterna som man anser gått som förlorare ur torsdagens debatt. I Arbetets ledare nämns ordet korruption för första gången, men i den bemärkelsen att man tar upp att det inte nämnts i kammardebatten. Man skriver också att Wohllins kvarstannande nu är omöjligt och även Socialdemokraternas ledare ställer mellan raderna krav på finansministerns avgång.

Lördag 18 maj (pingstafton)

I Svenska Dagbladet, Socialdemokraten och Arbetet skrivs det denna dag om Jordbrukarbanken , Stockholms Hypotekskassa och Kreditkassan. Arbetet påpekar något syrligt att " Finansministern har icke reda på kreditkassa ". I Morgonbladet har nämligen bankdirektör Tamm gått ut och sagt att Kreditkassan inte kan hjälpa och stödja Jordbrukarbanken, vilket var en del av innebörden i propositionen. I Socialdemokraten kommenteras detta som " Hr Tamms blamage ". Tidningen beskriver också förhållandet mellan Jordbrukarbanken och Stockholm Hypotekskassan i en artikel; Jordbrukarbanken har inte haft några skumma affärer är kontentan. I Svenska Dagbladet tas en " egen " ny bankaffär upp

men inga källor anges. Man skriver om Mälarhöjdsbolaget och har själv undersökt förhållandet till Stockholms Hypotekskassa och Jordbrukarbanken. Artikeln har rubriken " Varför undersöktes inte Mälarbolaget ? ".

Artiklarna i Svenska Dagbladet och Socialdemokraten är av något mer undersökande och avslöjande art. Arbetets artikel baserar sig huvudsakligen på vad som stått att läsa i andra tidningar. Inga av ledarna denna dag behandlar Jordbrukarbanken.

Denna lördag inträder pingsthelgen och riksdagens arbete ligger nere fram till tisdagen. Inga tidningar utkommer under söndagen.

Måndag 20 maj

Endast Nya Dagligt Allehanda utkom denna annandag pingst. Tidningens ledare " följderna likgiltiga " förlöjligar socialdemokratin och menar att Wohlin tagit musten ur oppositionen.

Tisdag 21 maj

Ingen av tidningarna denna dag behandlar Jordbrukarbanken. Riksdagen återupptar sitt arbete efter helgen. Bankutskottet har sammanträde och skriver protokoll. Man sänder också ut en kommuniké till TT vari samtliga insättare utlovas full trygghet. Oenighet råder i utskottet och högerens representanter är därför kritiska till uskicket av kommunikén.

Onsdag 22 maj

Bankutskottets kommuniké tas upp på första sidan i samtliga tidningar. Arbetet skriver om " Wohlins sol ". Man är nöjd med innehållet i kommunikén men missnöjd och kritisk till Wohlin. I Socialdemokraten återges kommunikén med positiva kommentarer till innehållet.

I de båda borgliga tidningarna är man istället kritisk mot åtgärderna, Svenska Dagbladet skriver : " Jordbrukarbanken : Bankout-

skottet ute som ambulans - medecin för en sjuk bank " . Artiklarna i tidningarna är ett återgivande av Bankutskottets kommuniké med kommentarer.

På ledarplats behandlas Jordbrukarbanken denna dag endast i de socialdemokratiska tidningarna. Socialdemokraten granskar Wohllins remissdebattal och anser att finansministern ej kan försvara sig. Arbetet anser att staten bör stödja Jordbrukarbanken.

Under dagen justeras bankutskottets protokoll och högerens medlemmar i utskottet sänder ett TT-meddelande på eftermiddagen vari de reserverar sig mot uttalandet i den tidigare utsända kommunikén. Båda eftermiddagstidningarna har hunnit få med denna nyhet. I Nya Dagligt Allehanda skriver man att alla i utskottet inte är överens i frågan och anser därför att förfarandet med kommunikéen oriktigt. Rubriken lyder " Kommunikén om Jordbrukarbanken underkänns " . I Arbetet presenteras nyheten i form av TT-meddelandet som sänts ut.

I riksdagen förs långa debatter under dagen och kvällen. Framåt natten framlägger socialdemokraterna och kommunisterna en anmälan till konstitutionsutskottet mot finansminister Wohlin. Socialdemokraternas anmälan görs av Hr Möller och kommunisternas av Hr Flyg.

Torsdag 23 maj

I Svenska Dagbladet och Nya Dagligt Allehanda blir nyheten att bankutskottets protokoll nu är justerat och att högermännen reserverat sig mot kommunikén och uttalandet. I Svenska Dagbladet baserar sig artikeln på TT-meddelandet, och i Nya Dagligt Allehanda, som dagen innan omnämnt reservationerna, anges ingen källa. Samtliga reservationer går noggrant igenom i de båda tidningarna. I Arbetet tas inte reservationerna upp igen och i Socialdemokraten nämns heller inget.

Anmälan mot finansministern blir dagens andra nyhet men behandlas något olika i tidningarna. I Svenska Dagbladet och Nya Dagligt

Allehanda konstateras att en anmälan gjorts av socialdemokraterna och kommunisterna. I Nya Dagligt Allehanda handlar övervägande delen av artikeln om att en anmälan tidigare gjorts mot försvarsministern som slutat i fiasko, medan Svenska Dagbladet istället refererar den debatt som förts under onsdagen.

I Arbetet tas anmälan upp och man passar på att vara ironisk mot kommunisten Flyg samtidigt. Under rubriken " Flyg leker imitator" berättar man att det i själva verket var en socialdemokratisk anmälan. Socialdemokraten skriver " Anmälan gjord av Gustaf Möller " och kommunisten Flyg nämns ej.

I riksdagen fortsätter nu det löpande arbetet. Bankutskottet arbetar med sitt utlåtande om Jordbrukarbanken och konstitutionsutskottet med den inkomna anmälan. Det hålls inga offentliga debatter i riksdagen om Wohlin eller Jordbrukarbanken.

Fredag 24 maj

I Svenska Dagbladet återfinns denna dag en artikel med rubriken " Förhistorien till kommunikén om Jordbrukarbanken " där det påtalas att förfaringssättet med den utsända kommunikén var felaktigt och att samtliga högermännen i utskottet protesterade. Reservationerna återges. I de övriga tidningarna är det tyst, såväl på nyhetsplats som på ledarplats. Under de följande tre dagarna skrivs det inte något om Jordbrukarbanken eller Nils Wohlin i de fyra tidningarna. Riksdagen fortsätter sitt löpande arbete.

Tisdag 28 maj

Även denna dag är det tyst i tidningarna i frågan Wohlin - Jordbrukarbanken, såväl på nyhets- som ledarplats. I riksdagen lämnar Bankutskottets sitt utlåtande om Jordbrukarbanken. Det innehåller dels en anmärkning mot Wohlin för underlåtenhet att lugna insättarna, dels förslag om stödåtgärder till banken. Samtliga högermän i utskottet reserverar sig mot utlåtandet.

Onsdag 29 maj

I samtliga tidningar tas bankutskottets utlåtande upp på första sidan. I Socialdemokraten återges en stor del av innehållet och anmärkningen omskrivs som mycket allvarlig " **En grav anmärkning mot Hr Wohlin - Bankutskottet påtalar skarp uraktlåtenhet att stilla insättarnas oro** ". Även Arbetet tar upp anmärkningen som huvudnyhet och betraktar den som grav. Av de båda socialdemokratiska tidningarna är det bara Socialdemokraten som nämner att högermännen i utskottet reserverat sig och detta sker på de fyra sista raderna av artikeln.

I de båda borgerliga tidningarna tas utlåtandet upp och man skriver att bankutskottets tillstyrkt regeringens förslag om stödåtgärder. Anmärkningen behandlas kort och högermännens reservationer får störst utrymme. Ledaren i Nya Dagligt Allehanda denna dag, liksom artikeln, försvarar Wohlin starkt och anser kritiken oberättigad.

I riksdagen sjuder det av aktivitet denna dag och framåt kvällen och under natten debatterar konstitutionsutskottet om anmälan som framställts mot finansministern. Det beslutas om att anmärkning skall göras med rösterna tolv - sju och samtliga högermän i utskottet reserverar sig.

Torsdag 30 maj

Nya Dagligt Allehanda är den enda tidning som hunnit få med nyheten om att en anmärkning framställts. Röstsiffrorna återges i rubriken och kritiken mot beslutet beskrivs som " **amper** ". Högermännens reservationer går noggrant igenom. I Socialdemokraten tas högermännens reservationer mot bankutskottets utlåtande upp och diskuteras. I Arbetet och Svenska Dagbladet är det tyst.

Fredag 31 maj

I Socialdemokraten och Svenska Dagbladet tas nu Konstitutionsutskottets beslut upp på första sidan och reservationerna återges

också. Även Arbetet tar upp utlåtandet, dock något mer kortfattat. Artikeln lägger istället vikten vid att förklara vad som skett tidigare i affären: " Pressad av Wohlin tvangs bankstyrelsen att öppna portföljen ".

Under dagen meddelar riksdagen via TT att bankutskottets och konstitutionsutskottets utlåtanden kommer att tas upp till diskussion och votering i riksdagen under lördagen.

Lördag 1 juni

Både Nya Dagligt Allehanda och Arbetet har hunnit få med delar av den debatt som fördes i riksdagen under dagen angående bankutskottets och konstitutionsutskottets utlåtanden. Nya Dagligt Allehanda skriver om " Stora anföranden i båda kammarna av finans- och justitieministern Bankutskottets förfarande i strid med Svea rikes lag, konstaterar justitieministern ".

I Arbetet kommenterar man ryktena om att Bondeförbundarna väntas lägga ner sina röster vid voteringen om Konstitutionsutskottets utlåtande och därmed kanske rädda Wohlin. Man menar också att såväl finans- som justitieministern gjort bort sig inför riksdagen och kommenterar detta lite sarkastiskt med att " Justitieministern väckte sensation ". Tidningen anser dock att " Bankdebatten (befinner sig) på ett högt sakligt plan ".

I riksdagen förs långa överläggningar och debatter, vilka pågår tills fram på natten då votering sker. I andra kammaren beslutas att godkänna bankutskottets utlåtande om stödåtgärder och även konstitutionsutskottets utlåtande röstas igenom. M a o beslutar man om en prickning av finansministern. I första kammaren läggs Konstitutionsutskottets utlåtande till handlingarna med gillande (vilket var praxis vid denna tidpunkt).

Söndag 2 juni

I de båda morgontidningarna får debatten och röstningen stort utrymme. I Socialdemokraten läggs stor vikt vid de egna talarna,

men även finansministerns tal återges. I anslutning till artikeln "Domedag över Hr Wohlin och storbanksregeringen" förekommer också två stycken fotografier på riksdagsmän och ett på regeringen på sin bänk tagna under lördagen. I Svenska Dagbladet är det främst regeringens talesmän som återges och får störst utrymme och det talas om "Aktionen mot finansministern". Även Nya Dagligt Allehanda refererar debatten och röstningen, dock inte lika utförligt som morgontidningarna förmodligen beroende på att delar av den funnits med redan dagen innan. Arbetet utkom inte denna dag.

Socialdemokratens ledare anser att: "Att vara med Hr Wohlin efter vad som passerat måste för regeringen bli det samma som att icke vara". I Nya Dagligt Allehandas ledare har man motsatt uppfattning: socialdemokraterna är villiga att befrämja den Lindmanska ministären, t o m om Wohlin kvarstannar. Svenska Dagbladet skriver om "bankbataljen" och är starkt kritiska till att banken fått ekonomiskt understöd från staten.

Wohlin sitter kvar på sin post som finansminister.

Måndag 3 juni

I de båda kvällstidningarna förekommer referat och kommentarer till riksdagens debatt från lördagen. Arbetet kostar på sig att vara sarkastisk: "Vad Thorsson hann på nio dagar tog tjugosex för Hr Wohlin Regeringsskutan, illa beskjuden, seglar nu fram med en synnerligen tilltrasad rigg". (Thorsson var finansminister i den socialdemokratiska ministär som drev fram förstatligandet av Jordbrukarbanken.) Nya Dagligt Allehanda kommenterar riksdagens förestående uppbrott och menar att det nog inte behöver bli fördröjt av affären eftersom ingen regeringskris föreligger. I de båda morgontidningarna är det tyst på nyhetsplats.

De socialdemokratiska tidningarna är på ledarplats starkt kritiska till regeringen och menar att högern försöker bagatellisera affären. I Socialdemokratiska ledaren "Bluff" anser man att även pressen gjort likaledes. På de båda borgerliga ledarsidorna skrivs inget.

Wohlin sitter fortfarande kvar på sin post.

Tisdag 4 juni

I de båda morgontidningarna förekommer två artiklar som återger vad som stått att läsa i övrig press, en något mer utförlig variant på pressgrannar och pressröster. Socialdemokraten skriver "Lindmans regering har gjort sig till ett åtlöje inför landet-förvirring i högerpressen som ger prov på en rent ynkelig argumentering" och Svenska Dagbladet om "Pressopinion om regeringens ställning".

I Nya Dagligt Allehanda återges ett TT-meddelande som skickas ut under dagen och man hänvisar till sin ledare för kommentar. Innebörden av TT-meddelandet är att regeringen tänker kvarstanna med oförändrad sammansättning och att en officiell kommuniké är att vänta senare under dagen. Nya Dagligt Allehanda är positiv till att Wohlin sitter kvar. Övriga händelser under dagen är att den socialdemokratiska partistyrelsen antar en resolution och gör ett uttalande om det olämpliga i att Wohlin kvarstannar på sin post.

Onsdag 5 juni

De Båda oppositionstidningarna reagerar nu mycket starkt på regeringens uttalande: "Ministären har nu övergått till att bliva en klart anti-parlamentaristisk regering - Hr Lindman struntar i folkrepresentationen - Med Wohlin mot riksdagen" skriver Socialdemokraten. Tidningarna återger också den socialdemokratiska resolutionen och bedömer den som "En krigsförklaring mot herr Lindman". I Socialdemokraten återfinns också en artikel där kritiken mot Wohlin i den borgerliga vänsterpressen återges.

I de borgerliga tidningarna skrivs inget på nyhetsplats denna dag. Ledarna däremot kommenterar att regeringen kvarstannar oförändrad och att det är det enda rätta. I Socialdemokraten har ledaren rubriken "Regeringen mot riksdagen - en allvarlig situation" och menar att regeringen kört över riksdagens vilja samt att parlamentarismen är i fara.

Regeringen och Wohlin sitter kvar.

Torsdag 6 juni

I Socialdemokraten förekommer det en artikel med rubriken " Svara Lindman ! Till auditorium i morgon kväll "vilken upplyser om att Wärner Rydèn skall tala kommande dag om regeringen och Nils Wohlin. Arbetets ledare behandlar regeringen och Nils Wohlins kvarstannande under rubriken " Vad sedan ? ". I de borgerliga tidningarna skrivs inget.

I riksdagens andra kammare reagerar oppositionen starkt mot regeringen förfarande. Flyg begär att få interpellera om regeringens sammansättning och både P A Hansson och K G Westman uttalar sig i andra kammaren om det olämpliga i att Wohlin sitter kvar. Men Wohlin sitter kvar ...

Fredag 7 juni

Arbetet tar upp Hr Hanssons och Hr Westmans uttalanden i en artikel och Flygs interpellation under rubriken " Hr Flyg är åter ute och flaxar ". Artikeln är mycket ironisk och menar att socialdemokraterna varit ett steg före kommunisterna hela tiden. Svenska Dagbladet är dock av motsatt uppfattning och tar upp Flygs interpellation under rubriken " Angreppet mot regeringen fortsätter - Kommunisterna tar även denna gång ledningen - Flyg i farten ". Det är, liksom det varit hela tiden, kommunisterna som driver aktionen mot finansministern. Socialdemokraterna har varit tvingade att följa med menar tidningen. Hr Hanssons uttalande nämns inte i Svenska Dagbladet.

Nya Dagligt Allehanda återger Westmans och Hanssons kritik, den förres kommenteras som allvarlig och beaktansvärd. Westmans kritik tas även upp i delar av Nya Dagligt Allehandas ledare där den beskrivs som betydelsefull. I Socialdemokraten tas inte riksdagsdebatten upp på nyhetsplats, uttalandena kommenteras istället i ledaren " Närgångna frågor ". På nyhetsplats finns en artikel som består av olika pressuttalanden. Arbetets ledare denna dag är starkt kritisk till regeringen.

Sent på fredagskvällen kommer ett TT-meddelande från regeringen som meddelar att Nils Wohlin kommer att entledigas från sin post. Stockholms Arbetarekommun håller stormöte på auditorium och Wärner Rydén håller tal för deltagarna.

Lördag 8 juni

I samtliga tidningar är Wohlins avgång förstasidesnyhet och regeringskommunikén återges under PS. I Arbetet hänvisar man till ledaren för kommentarer och till en artikel där Stockholmspressens uttalanden återges: " Hr Wohlins offer kan anses gagnlöst-Stockholmspressen om finansministerns avgång ". I Socialdemokraten återges även hela Rydéns tal från gårdagen och massmötet beskrivs. Man refererar också Hansson och Westmans uttalanden från torsdagen.

Svenska Dagbladet refererar vad som sades under torsdagen i riksdagen med betoning på Westmans kritik av regeringen. Man rosar också Wohlins ansvarskännande inför regeringen: " Skarpt angrepp av K G Westman föranleder hr Wohlin att begära avsked för att ej bereda regeringen svårigheter ".

De socialdemokratiska ledarna denna dag konstaterar att Wohlins avgång kommer för sent för att ha någon betydelse: " Ett ärelöst offer " (S). Även Nya Dagligt Allehanda kommenterar avgången och menar att det ligger allt annat än sakliga skäl bakom den. Man varnar för radikala krafter och skriver att i fortsättningen bör man " /.../ lyssna till det mogna övervägandets röster ".

4.2 Dagspress och journalistik på Wohlins tid

4.2.1 Dagspressen och dess bevakning

I fallet med Nils Wohlin och Jordbrukarbanken tycks pressen ha haft så gott som uteslutande en bevakande och rapporterande funktion. Det finns inga ansatser till att närmare granska vad som skett i affären. Från det att Nya Dagligt Allehanda skriver om en försäljning för första gången tar det sex dagar innan saken kommenteras i de socialdemokratiska tidningarna, och då sker det på ledarplats. Under dessa dagar görs det alltså inga märkbara ansatser från tidningshåll att närmare granska vad som skett.

De följande tio dagarna rapporterar pressen mestadels ifrån riksdagens debatter och tar upp bankutskottets utlåtande. När så en anmälan mot Wohlin slutligen framställs till KU blir det tyst i tidningarna i fem dagar, såväl på nyhets- som på ledarplats. Man avvaktar voteringen om Konstitutions- och bankutskottets utlåtanden och spekulerar inte ens i vad de kommer att innebära. Inte heller nu tycks man benägen att närmare granska affären eller de inblandade, inte ens från oppositionstidningarna vilka man kunde tro skulle ha intresse av att finna graverande omständigheter för Wohlin. De socialdemokratiska tidningarna innehåller visserligen ett antal beskrivningar av bakgrundskaraktär som är av mer "ideologisk" art, dvs man skriver inte att Wohlin, Kreuger och bankkommissionen träffats utan istället att det ligger i Kreugers intresse att avveckla jordbrukarbanken.

Det märks inga skillnader i morgon- och eftermiddagspressens sätt att behandla "affären", eftermiddagstidningarna vinklar t ex inte om en nyhet. Förmodligen beror detta på att man vid denna tidpunkt enbart läste antingen en morgon- eller en eftermiddagstidning. Det fanns därmed inget behov för tidningarna att konkurrera om läsarna genom att hitta nya vinklingar på en nyhet, som delvis är fallet idag. Det förekommer också i relativt stor utsträckning att man anger en annan tidning som källa till uppgifter, Socialdemokraten refererar t ex till Nya Dagligt Allehanda i sin nyhetsartikel där en försäljning av Jordbrukarbanken

nämns och tidningen har inte gjort några märkbara försök till att få uppgiften bekräftad från annat håll.

Slutligen kan sägas att pressen troligen hade betydelse för opinionsbildningen runt frågan. Möjligen kan den debatt som följde på Nya Dagligt Allehandas avslöjande om en försäljning ha bidragit till att innehållet i propositionen ändrades. Däremot torde tidningarna knappast haft någon betydelse för själva utvecklingen av affären eller för Wohlins fall. Inga avslöjanden eller undersökande ansatser gjordes från pressens sida utan man intog en avvaktande hållning. Att Wohlin tvingat bankens styrelse att öppna aktieportföljen är t ex när det nämns i pressen första gången redan " en offentlig hemlighet ".

4.2.2 Partipressen

Den starka partianknytning pressen hade på Wohlins tid märks tydligt i behandlingen av regeringen, finansministern och Jordbrukarbanken, både med avseende på vad man tar upp och hur man tar upp saken. Politiseringen märks såväl i ledare som i artiklar och inga större skillnader kan noteras mellan morgon- och eftermiddagspress.

I de båda högertidningarna Nya Dagligt Allehanda och Svenska Dagbladet försvaras finansministerns agerande genomgående. Ingen kritik förekommer vare sig i artiklar eller ledare. Den kritik som förekom i borgerliga kretsar, Westmans kritik undantagen, återges inte och inte heller den borgerliga presskritik som fanns. Det är istället främst högerns representanter i riksdagen som ges stort utrymme i spalterna. Reservationerna mot förfarandet av utskicket av bankkommunikén, mot bank - respektive konstitutionsutskottets utlåtanden får mycket uppmärksamhet, framförallt de båda senare.

Den socialdemokratiska kritik som uttalats i riksdagen tas upp relativt kortfattat och om övrig socialdemokratiska aktiviteter, t ex partistyrelsens uttalande, nämns inget. Under "pressgrannar" i de båda tidningarna återges socialdemokratisk kritik sporadiskt

åtföljd av ironiska kommentarer, men den ges inte speciellt mycket utrymme. Det tycks som om man vill ignorera den socialdemokratiska kritiken genom att undvika att nämna den och Svenska Dagbladet går ännu ett steg längre. Här framställer man saken som att det är kommunisterna som ligger bakom aktionen mot finansministern och att socialdemokraterna i själva verket kan tänkas acceptera en högerminister med Wohlin i. De har blivit tvingade av kommunisterna att delta och den kritik som förekommer är med andra ord inget att ta på allvar enligt tidningen.

I de båda socialdemokratiska tidningarna, Arbetet och Socialdemokraten, går man till starka angrepp, först mot finansministern och senare mot regeringen som helhet när den trots konstitutionsutskottet utlåtande kvarstannar i oförändrad sammansättning. Angreppen är allvarliga, Wohlin anklagas för direkta olagligheter och ord som landsfara nämns. Krav på hans avgång ställs såväl i Arbetet som i Socialdemokraten.

Den socialdemokratiska kritiken från riksdagsmän, och då framförallt P A Hansson, ges stort utrymme. Den socialdemokratiska presskritiken tas upp under pressgrannar.

De reservationer som högermännen i bankutskottet och konstitutionsutskottet lade fram mot utlåtandena återges i de båda tidningarna och analyseras i en ledare i Socialdemokraten. De ges dock inte alls lika stort utrymme som i de borgerliga tidningarna. Arbetet och Socialdemokraten inriktar sig istället på den borgerliga kritiken mot finansministern, dels i separata artiklar t ex under rubriken " **Borgerlig vänsterpress reagerar starkt mot kvarsittarregeringen** " , dels under pressgrannar där den kunde kommenteras på följande sätt: " **Det låter ju riktigt hemskt, darrar han inte i knäveckan nu , han Lindman ?** ". I de båda socialdemokratiska tidningarna är Jordbrukarbanken och Nils Wohlin det dominerande ämnet under hela perioden.

4.2.3 Journalistens roll

Merparten av journalistiken består i fallet Wohlin av ett refererande av vad som sägs i kammardebatterna och det är på detta vis politikernas ståndpunkter förs fram och deras uttalanden. Referaten tycks i flertalet fall vara mer eller mindre direkt återgivna. Citat förekommer visserligen inte, men samma referat återges på liknande sätt i samtliga fyra tidningar. Däremot varierar som tidigare nämnts vad som tas upp från debatten, vilket naturligtvis påverkar den återgivna bilden. Inte sällan kommenteras referaten direkt i artikeln och genom rubriceringen, t ex : " Ett glänsande svar, i vilket anmärkningarna vederläggs punkt för punkt " (Sv D 17/5) och " Hr Wohlins ställning blir alltmer ohållbar " (Arbetet 17/5). Partipolitiseringsen blir här en fråga om vinkling av artikeln.

Journalistens roll tycks alltså ha varit refererande och politiskt kommenterande. Undersökande journalistik förekom inte vid denna tidpunkt och journalisten var mindre framträdande; hans namn nämns t ex aldrig i artiklarna. Det är därför oklart huruvida det är en och samma person som har hand om bevakningen av Wohlin. Journalistrollen var vad man skulle kunna benämna för passiv. Att någon direkt undersökande eller direkt granskande verksamhet inte förekom visar sig också om man betraktar användandet av intervjuer och källor.

Samtliga journalister tycks ha sina källor i de egna politiska lägren. De personer som uttalat sig namnges aldrig utan det talas om att rykten cirkulerar i riksdagen etc. I ett fåtal fall nämns initierade personer som källa och det är främst i de båda borgerliga tidningarna. På det hela taget kommenteras det mesta som rykten men ordet hade förmodligen inte samma innebörd som 80-talets motsvarighet. Att rykten cirkulerar i riksdagen innebär med stor sannolikhet att journalisten samtalat med sina " egna " politiker och man kan förmoda att dåtidens läsare kände till denna innebörd. Dåtidens rykten skulle alltså ha en motsvarighet i nutidens initierade källor.

Officiella personer i riksdag och regeringen yttrar sig inte direkt i pressen vid denna tidpunkt. Intervjuer förekommer mycket sällan och kallas då för samtal. Presskonferenser förekommer inte utan man skickar istället ut ett fåtal kommuniqueer. Enbart en riksdagsman yttrar sig i pressen under denna period, nämligen Hr Jönsson i Revinge som yrkar på ett tryckfrihetsåtal mot Stockholms Dagblad. I övrigt intervjuas bankkommissarie Dahlgren i Socialdemokraten och i Nya Dagligt Allehanda. Intervjuerna med Dahlgren och Jönsson återges också i Arbetet med Socialdemokraten som källa.

Det är alltså mycket sällsynt att någon kontaktas för intervjuer, kommentarer eller dementier. Vid ett tillfälle nämns i Nya Dagligt Allehanda " en uppgift som ej gått att kontrollera " och Svenska Dagbladet låter två banker dementera en uppgift. I Svenska Dagbladet och Socialdemokraten återfinns de enda två artiklar som kan sägas vara av mer undersökande art, dvs där journalisten eller tidningen själv undersökt något och uppsökt anknutna personer för kommentarer, under rubrikerna " Varför undersöktes inte Mälarhöjdsbolaget " och " Kupplanerna mot Jordbrukarbanken länge förberedda ".

4.2.4 Privat och offentligt

Både i den socialdemokratiska och borgerliga pressen tas enbart Wohlins egenskaper som minister upp. Det nämns inget om hans relationer, familjeförhållanden eller personliga egenskaper, bortsett från den oskicklighet han anklagas för i sitt ämbete. Wohlins privata sfär tycks vara fredad och journalisterna anser inte att några personliga aspekter är relevanta i sammanhanget. Vid ett tillfälle tar dock en ledare i Socialdemokraten upp regeringens kontakter med diverse banker och antyder att det kan finnas personliga kontakter som påverkat vad som skett. M a o är det enda som är offentligt vid denna tidpunkt uppenbarligen själva yrkesutövningen och hur den sker. Riksdagsmän och regeringen bevakas enbart på sin arbetsplats och inte som privatpersoner.

Politikerna tycks alltså ha haft en relativt stor fredad privat " sfär ". Noteras kan också att tidningarna/journalisterna inte verkar ställa några krav på att politikerna skall ställa upp för intervjuer eller kommentera en händelse. Att vara en offentlig person skulle m a o inte ha inneburit några direkta förpliktelser gentemot pressen.

4.2.5 Sammanfattning

Från det att nyheten om Jordbrukarbankens försäljning för första gången förekom i Nya Dagligt Allehanda tills att Wohlin tvingades avgå från sin post förflöt en månad. Under denna period intar pressen en bevakande roll och följer då främst vad som händer i riksdagen. Tidningarna gör inga närmare ansatser till att själva granska vad som har hänt och under de perioder då inget " nytt " händer eller offentliggörs skrivs heller inget i pressen. Man följer m a o inte upp " affären " utan avvaktar riksdagens beslut och uttalanden.

Det är också i riksdagen som journalisterna har sina källor, huvudsakligen i det egna egna politiska lägret. Politikerna yttrar sig dock inte direkt i pressen och nämns inte heller vid namn utan tidningarna skriver om " rykten som cirkulerar ". Varken intervjuer eller presskonferenser förekommer, politikernas aktivitet gentemot pressen är m a o mycket låg. Inte heller tycks det ställas några krav från pressens sida på att politikerna skall kommentera skeendet.

Tidningarnas partianknytning är mycket stark och rapporteringen utvecklar sig till ett förutsägbart politiskt spel. " Affären " ges betydligt större utrymme i de båda socialdemokratiska tidningarna än i de borgerliga. De egna ges " ros " och motståndarna " ris ". Journalistens uppgift är att kommentera skeendet politiskt och denna politisering märks såväl i vad som tas upp som i hur artiklarna vinklas.

Bevakningen av de offentliga personerna är begränsad till yrkesutövningen och till riksdagen. Tidningsläsaren får ingen upp-

fattning om vem Wohlin är som person utan allmänintresset gäller enbart vad han uträttat i sin roll som politiker. Journalisterna tycks tilltro till den demokratiska processen och en respekt för politikerna såtillvida att man avvaktar riksdagens arbete och rapporterar vad som händer. Pressen rapporterar kort sagt utifrån politiska förutsättningar samt på politikernas villkor.

5 ANNA-GRETA LEIJON OCH EBBE CARLSSON - AFFÄREN

5.1 Vad hände och vad stod i tidningarna ?

Onsdag 1 juni

Uppgifterna om att en privat spaning bedrivs efter Olof Palmes mördare förekommer nu för första gången. Det är Expressen som står för avslöjandet under rubrikerna " Holmér i hemlig Palme-spaning" och " Hemlig grupp jagar mördaren ". Tidningen slår också fast att regeringen (vid denna tidpunkt bestående av 21 personer) känt till uppdraget och godkänt den hemliga gruppen som Hans Holmér sägs ingå i. Detta påstående revideras sedan något inne i tidningen där man skriver att Leijon godkänt Ebbe Carlssons uppdrag och att Ingvar Carlsson känt till det. Statsministern vägrar dock att kommentera saken för Expressen.

I övrigt innehåller Expressen denna dag intervjuer med Ebbe Carlsson, Leijon och Holmér. Ingen av dem vill kommentera affären i någon större utsträckning. Anders Björk " tvivlar på att det här är lagligt " och grundlagsexperten Holmberg anser att " man kommer att tänka på polisorganisationer i diktaturstater ". Varken Björk eller Holmberg, som " reagerade med stor förvåning ", kände till något om Ebbe Carlsson eller en hemlig spaningsgrupp, och de baserar uppenbarligen sina uttalanden enbart på Expressen upplysningar. Även riksåklagare Sjöberg och spaningsledare Ölvebro har intervjuats.

Slutligen beskriver Expressen Ebbe Carlsson för sina läsare; " En man som älskar hetluften /../ I mitten på sjuttioalet beskrevs han som stor glassätare. Och allra lyckligast om han fick äta glassen i en polisbil " (" Andra polismän höjde på ögonbrynen /.../. ") Vem som står för denna beskrivning nämns inget om i artikeln. En händelse där Ebbe Carlsson hoppade runt, iklädd röd luva och ivrigt viftandes med armarna tas också upp. " Historien förtäljer " att en polismästare från landsorten då trodde att Ebbe Carlsson var en terrorist. I övrigt tas det upp vad Ebbe Carlsson arbetat med under årens lopp. " Sådan är han ledaren för den hemliga gruppen " lyder rubriken på artikeln.

Under denna onsdagen gör alltså Expressen ett flertal avslöjanden och ringer upp ett antal personer för kommentarer. Nio sidor i tidningen täcks av det som senare kom att benämnas Ebbe Carlsson-affären. Senare på kvällen kallar Anna-Greta Leijon till presskonferens på Rosenbad för att kommentera uppgifterna. Leijon tillstår att hon varit informerad om Ebbe Carlssons verksamhet, men dementerar att det skulle finnas någon hemlig grupp som bedrev privatspaningar. Expressens uppgift om att det skulle förekomma ett rekommendationsbrev vägrar hon att kommentera. Nils Åhmansson lämnar under dagen ett uttalande till TT vari han säger att kopplingen mellan Ebbe Carlsson och Hans Holmér är en belastning. Rikspolischefen hade inte tänkt på att deras vänskap skulle kunna bli till besvär.

Torsdag 2 Juni

Samtliga fyra tidningar tar gårdagens presskonferens med Leijon. I Dagens Nyheter återfinns en relativt liten artikel på första sidan som följs upp inne i tidningen. Leijons uttalanden från presskonferensen återges och en intervju med Ebbe Carlsson som säger att Expressens uppgifter är överdrivna och påståendet om hemlig grupp missvisande. I Arbetet förekommer två artiklar; en från presskonferensen och en med rubriken " Vi ångrar att vi anlidade Carlsson ", som baserar sig på Åhmanssons uttalande till TT. Båda tidningarna är "försiktiga" och återger i princip vad som sagts. Man har inte utifrån vad som märks av tidningsinnehållet gjort några egna ansatser till att undersöka " affären ".

Svenska Dagbladet är mer kritisk i sin hållning och visar detta genom att i två artiklar ta upp ett flertal personer som säger sig vara ledsna och känna sig överkörda. Såväl namngivna som icke namngivna personer förekommer i artiklarna. Utöver dessa båda artiklar skriver Svenska Dagbladet " Holmér kallade på sin vän " och denna artikel syftar på en händelse som inträffade i mars 1986 : strax efter det att Palme mördats kom Ebbe Carlsson till polishuset för att lämna vissa privata uppgifter rörande Palme eftersom de båda varit vänner. (Även Expressen har med denna uppgift i en artikel och understryker kopplingen Holmér-Ebbe

Carlsson) Artikeln berättar också att Holmér och Ebbe Carlsson arbetat tillsammans i sjukhusspionaffären. Artikeln " Ebbe Carlsson med i hemliga spaningsmöten " tar upp Leijons vänskap med Ebbe Carlsson. Slutligen tar Svenska Dagbladet även upp Åhmansson uttalande om kopplingen till Holmér och att rikspolischefen bekräftat att Carlsson tagit kontakt med Banisadr.

Expressen avslöjar ett " Hemligt brev från Leijon " som enligt tidningen " ../ har öppnat stängda dörrar under hans (Ebbe Carlssons) resor runt Europa i jakten på Palmes mördare ". Beträffande brevet skriver Expressen att Leijon varken förnekat eller bekräftat dess existens på presskonferensen dagen innan. Varifrån Expressen fått uppgiften om brevet nämns ej och inte heller vilka resor som avses.

I övrigt återger Expressen delar av den dechargedebatt som hållits i riksdagen under dagen under rubriken " Sossarnas hemliga polis är inblandad " ; ett uttalande gjort av Birgit Friggebo. Ledaren denna dag stämmer väl överens med uttalandet " Hjälpen från Sapo " ; den offentliga makten i Sverige utgår från socialdemokratin. Svenska Dagbladets ledare " Regeringspoliserna " har samma innebörd och man tillägger " Senare års socialdemokratiskt maktinnehav har kantats av besynnerliga polisaffärer " . Vilka nämns dock inte. Dagens Nyheters ledarskribent menar att Hans Holmér tycks ha inflytande i regeringskansliet och att detta inte kan betyda annat än nya bekymmer.

Under denna torsdag bekräftar Banisadr för TT att han har information om Palme-mordet. I riksdagen hålls den tidigare nämnda decharge-debatten som till stor del handlar om Ebbe Carlsson och affären anmäls till KU. Senare samma dag åker Ebbe Carlssons livvakt in i tullen medförandes en illegal avlyssningsutrustning. Anna-Greta Leijon anländer till Arlanda framåt midnatt efter en resa till München och samtalar med pressen. Händelsen i Helsingborgstullen är ännu inte känd för pressen, men Leijon får veta vad som hänt mitt under sitt samtal med journalisterna.

Fredag 3 Juni

Av de tre morgontidningarna är det enbart Svenska Dagbladet som tar upp Leijons brev till behandling på fredagen. Justitiedepartementet har bekräftat att ett brev finns utställt på brittisk myndighet, skriver man. Under rubrikerna " **Fler resor för Carlsson** " och " **Leijons brev öppnade dörrar** " (öppnande dörrar liksom " hemligt/hemliga är vid det här laget mycket frekventa uttryck i Expressens och Svenska Dagbladets artiklar) hjälper tidningen läsaren att dra slutsatsen att eftersom brevet är till en brittisk myndighet har fler resor än den till Frankrike ägt rum. Brevets innehåll är dock ännu inte känt.

Expressen försöker däremot förklara vilka dessa resor skulle ha kunnat vara. " **Ebbe Carlssons hemliga resa Vad gjorde han i England ?** " Artikeln är en intervju med Åhmansson som berättar att Ebbe Carlsson gjort flera resor, dock inte på uppdrag, under vilka han haft olika kontakter. Vilka dessa varit vill inte Åhmansson gå in på och inte heller Ebbe Carlsson som på Expressens förfrågan säger att de misslyckats. Expressens slutsats av dessa uttalanden formuleras i ingressen till artikeln: " **Med justitie-minister Leijons introduktionsbrev i sin hand har privatutredaren Ebbe Carlsson nästlat sig in i andra länders polisorganisationer**"

I Dagens Nyheter förekommer denna dag enbart en artikel " **KU granskar förläggares roll** " som återger dechargedebatten. En liknande artikel " **Ebbe Carlsson fick huvudroll i riksdagen** " förekommer i Arbetet och i Svenska Dagbladet får den rubriken " **KU måste ta reda på om s har hemlig polis** " , ett uttalande av Bertil Fiskesjö.

Under fredagen håller Anna-Greta Leijon ännu en presskonferens där hon erkänner att ett brev existerar och beklagar att hon skrivit det. Uppgiften om smugglingsförsöket har också spridits under dagen och diskuteras på presskonferensen. Anna-Greta Leijon förnekar all kännedom om såväl smugglingsaffären som finansieringen av Ebbe Carlssons verksamhet. Ebbe Carlsson lämnar ett skriftligt meddelande till TT och vägrar att kommentera saken.

Den borgerliga oppositionen kräver gemensamt Leijons avgång och håller en presskonferens sent på kvällen i riksdagshuset. Statsminister Carlsson förklarar att han hyser största förtroende för Leijon. Även Ahmansson håller presskonferens och meddelar att smugglingen är anmäld till Justitiekanslern.

Lördag 4 Juni

Beklagandet av brevet tillsammans med avslöjandet av smuggelaffären blir lördagens stora nyheter i samtliga tidningar, dvs huvudsakligen uppgifter från fredagens presskonferenser. I Dagens Nyheter och i Arbetet tas det upp att Leijon ångrar sig, både på första sida och i artiklar inne i tidningen "Anna-Greta nära att falla i gråt" (Arb.). I Svenska Dagbladet och Expressen nämns inget om detta uttalande, man koncentrerar sig istället på smuggelaffären. I samtliga tidningar diskuteras också PKK- eller kurdspåret och innebörden av spåret tas upp, några källor nämns dock inte.

Rubriken på första sidan i Expressen lyder denna dag "Carlsson visste allt - men Leijon kan tvingas gå" och brödtexten "Expressen avslöjar idag att Ingvar Carlsson hade full information om agenten Ebbe Carlssons verksamhet." Källan till att Carlsson visste allt är, enligt Expressen, Leijon som bekräftat blivit informerad om verksamheten.

Lördagen tycks vara en relativt lugn dag för Leijon och Carlsson så till vida att inga nya avslöjanden görs av tidningarna och inga presskonferenser hålls. Ingvar Carlsson får ta del av Leijons brev. Palmeåklagarna håller möte hemma hos Magnus Sjöberg och konstaterar att Ebbe Carlsson inte tillfört utredningen något av vikt.

Söndag 5 Juni

På söndagen skriver Dagens Nyheter om motivet bakom regeringens och Anna-Greta Leijons handlande: "Säpos misstag skulle döljas" Dagens Nyheter skrev redan på lördagen att regeringen visat ett

missnöje med långsamheten i Palme-utredningen och under påverkan av Ebbe Carlsson gjort påstötningar. " Missnöje med säpo är en del av förklaringen till att /.../ Ebbe Carlsson anlätades /... / erfar Dagens Nyheter " Varifrån dessa uppgifter kommer får läsaren ingen uppfattning. Även Svenska Dagbladet skriver om " Utrensning i Säpo-grupp efter smuglingsaffären ".

I övrigt diskuteras kring misstroendevotum i artiklarna och de olika partiledarnas yttranden återges. Samtliga tidningar tar upp de politiska aspekterna och det är framförallt i Svenska Dagbladet som behandlar frågan utförligt.

Expressen kommer med ett nytt avslöjande; " Leijon godkände krav på hemlig spaningscentral Carlsson - ligan lät miljonerna rulla". Denna gång har Leijon inte lämnat någon kommentar och källa till uppgifterna saknas. " Gruppen " har nu bytt namn till " ligan ", men vilka som egentligen ingår i den är fortfarande oklart. Vem betalar ? undrar Expressen.

Svaret på Expressens, och även andras, fråga kommer på kvällen i TV 2:s Rapport. Finansmannen Thomas Fischer avslöjar att han finansierat Ebbe Carlssons verksamhet. Fischer säger också att han tror att detta var något som justitieminister Leijon kände till; att Ebbe Carlsson informerat henne om detta. Anna-Greta Leijon bestämmer sig för att offentliggöra brevet och regeringen håller ett krismöte hemma hos Ingvar Carlsson.

Måndag 6 Juni

Samtliga tidningar kommenterar på måndagen Thomas Fischers inblandning, Expressen under rubriken " Leijon ljög ", eftersom hon på en presskonferens sa att hon trodde att rikspolisstyrelsen betalat verksamheten. Arbetet försöker förklara varför Leijon inte nämnt något med hjälp av Fischer själv. Hon har inte velat säga något med hänsyn till att givare ofta vill vara anonyma, menar tidningen.

Brevets innehåll är den andra stora nyheten denna dag. " Leijon ljög om brevet också ", skriver Expressen. I Svenska Dagbladet och Arbetet behandlas också Leijons brev. Arbetet presenterar det som en " ny bit " i Ebbe Carlsson-affären. Dagens Nyheter är den enda tidning som inte nämner något om brevet.

I Svenska Dagbladet återfinns även avslöjandena " Carlsson ville ha eget högkvarter , men Ahmansson sade nej, och " Ebbe Carlssons livvakt fick eget rekommendationsbrev av Säpo ". Dessa uppgifter återfinns inte vare sig i Dagens Nyheter eller Arbetet. Det finns heller inga källor till artikeln om högkvarteret.

Expressens har bevakat gårdagens krismöte hos statsministern och intervjuar honom dels efter mötet , dels efter den middag han deltagit i senare på kvällen.

Under dagen håller de olika riksdagsgrupperna möte. Lars Werner har återvänt efter sin vistelse i Köpenhamn och Vpk beslutar sig för att stödja en eventuell misstroendeförklaring. Samtliga oppositionspartier kräver med andra ord nu justitieministerns avgång.

Tisdag 7 Juni

Innehållet i tidningarna domineras nu av diskussioner kring ett eventuellt misstroendevotum och av nyheten att Vpk beslutat sig för att stödja ett sådant. Arbetet skriver om " Krisen ! Skall hela regeringen avgå ? Idag kan det avgöras ". Rubrikerna i de övriga tidningarna är inte riktigt så dramatiska : " Enad opposition kräver justitieministerns avgång " (Sv D).

Arbetet och Dagens Nyheter tar upp S-gruppens möte. Leijon har stort förtroende sa Ingvar Carlsson, men " total tystnadsplikt " rådde för övriga deltagare, skriver Dagens Nyheter. Arbetet har menar att gruppen ej var enig, " 3 mot Leijon ".

Expressen och Svenska Dagbladet tar upp den hemliga spaningslokalen igen och nu visas den på bild. Carlsson har haft lokalen i två månader skriver tidningarna. Svenska Dagbladet erfar från en källa att utrustningen skulle förts hit.

Expressen har slutligen denna dag ett nytt avslöjande. " Säpo-
chefen och Ebbe på hemliga resor till England " som följs upp
inne i tidningen under " Jo, jag sa det till Ebbe ". Innebörden
är att Säpo-chefen varit i England, nämnt det för Ebbe Carlsson
som något senare åkt på en egen resa.

Regeringen håller denna tisdag en snabbinkallad presskonferens på
Rosenbad på förmiddagen och justitieministern förklarar att hon
tänker avgå. Ingvar Carlsson förklarar att han har fortsatt stort
förtroende för sin minister och att hon kan vänta sig en post
efter valet. Carlsson säger att avgången beror på att opposi-
tionen krävt den och att inga felaktigheter bortsett från brevet
begåtts. En antydning om valtaktik kan ha förekommit från opposi-
tionens sida görs också av statsministern. Ny justitieminister
blir Thage Petersson och även han håller presskonferens.

Onsdag 8 Juni

I de tre morgontidningarna är det främst Leijons avgång som tas
upp. I både Dagens Nyheter och Arbetet förekommer en stor färg-
bild på Leijon omgiven av röda rosor. Dagens Nyheter har ringt
runt till partidistriken som kallar det inträffade för en mass-
medial pseudohändelse " **Besvikelse i rörelsen - hon var ju så
duktig** ". Samtidigt rapporterar Dagens Nyheter om " tung kritik
även i riksdagsgruppen ".

Arbetet skriver att Leijon har stort förtroende även bland so-
cialdemokratiska riksdagsmän och Leif G W Persson yttrar sig i
mycket positiva ordalag om Leijon. I Arbetet märks " partianknyt-
ningen " tydligare än innan i artiklarna " Jag kommer tillbaka ",
" Snart kan hon bli minister på nytt " , " Jag är inte ute i
Kylan " och " På möte redan idag ". Detta är ett riskabelt jobb "
och " Leijon fick livvakt " antyder också att Leijon är en utsatt
person. Tidningen skriver också om Fischer och Sandström att " Nu
vill de tona ner sina roller ". Ledarskribenten menar att Leijons
avgång är den för närvarande minst dåliga lösningen.

I Svenska Dagbladet slutligen omskrivs avgången under rubrikerna: " Leijon går - till valrörelsen " och " Leijon tvingas avgå ". Tidningen innehåller också en artikel med benämningen " nyhetsanalys " och rubriken " Brödraskap med målet att styra Sverige ". Intern kritik inom partiet mot Leijon eller positiva sidor tas inte upp.

Samtliga morgontidningar tar också upp oppositionspartiernas kommentarer till avgången. I Dagens Nyheter och Svenska Dagbladet kommer alla till tals men i Arbetet nämns bara Westerbergs uttalande. Tidningarna tar också upp Thage Peterssons presskonferensen.

I Expressen är inte själva avgången någon huvudnyhet utan på första sidan under " EXTRA " avslöjas det att " Ebbe gav säpo order att släppa igenom smuggelgodset ". Expressen avslöjar också identiteten på de två polismän som ingick i Ebbe Carlssons hemliga utredning. Från och med gårdagens presskonferens har Expressen följt Leijon och under rubriken " Svåraste dagen slutade till musik " redogör man nu för vad hon hade för sig med vid exakta klockslag med bildillustrationer; " 11.07: Gårdagens huvudpersoner strosar långsamt mot riksdagen. " " 12.10 Nämen ... John-Olle ! Stockholms förre finansborgarråd står utanför riksdagen när Leijon kommer ut. " Expressen publicerar även Bertil Fiskesjös visa om " Fru justitia " (se bilaga 1).

5.2 Dagspress och journalistik på Leijons tid

5.2.1 Dagspressen och dess bevakning

Pressens roll i fallet Leijon - Carlsson var såväl granskande och avslöjande som pådrivande och bidrog därigenom till Leijons avgång. Det är främst tidningen Expressen som verkar som pådrivande faktor och som står för den undersökande och granskande journalistiken. Expressen är också den tidning som först avslöjar affären, dvs att en spaning vid sidan om den officiella ägt rum. Under de följande dagarna " avslöjar " Expressen även det hemliga brevet, att Ebbe Carlsson gjort resor utomlands och haft planer på en hemlig spaningslokal. Man avvaktar inte officiella kommentarer och förklaringar utan bedriver så att säga en egen spaningsverksamhet.

De tre morgontidningarnas nyhetsrapportering är däremot av mer bevakande och återgivande art. Merparten av artiklarna baserar sig på vad som sagts på presskonferenser och intervjuer. Såväl Svenska Dagbladet som Dagens Nyheter " undersöker " dock motiven bakom den hemliga spaningen, men inget av det som förekommer i artiklarna torde ha drivit på händelseförloppet på samma sätt som Expressens skrivelser.

Det märks således stora skillnader i kvällspressen och morgonpressen sätt att behandla " affären " och det är Expressen som tydligast framträder som granskare av politikerna medan morgontidningarna huvudsakligen rapporterar händelseförloppet. Inte minst språkbruket vittnar om pressens roll, man " avslöjar att Carlsson visste allt ", " framtvingar ett svar " och " kräver att brevet skall offentliggöras ".

5.2.2 Partipressen

En viss politisering är märkbar i artiklarna och då främst på ledarsidorna. Expressen och Svenska Dagbladet är kritiska till regeringen. Kritiken är ej av traditionell "höger-vänster" ideologisk art, utan den handlar massmissbruk. Samtidigt är det dock

en politisk kritik eftersom man säger att den är typisk för socialdemokratin som innehaft makten för länge. En artikel från Svenska Dagbladet med rubriken " Brödraskap med mål att styra Sverige " kan tjäna som illustration. Tidningen skriver att det som nu hänt " /.../ utgör ett konkret exempel på hur det socialdemokratiska nätverket av kontakter mellan nyckelpersoner fungerar och används. " I Svenska Dagbladet tas heller inget av den interna kritiken inom socialdemokratin upp, vilket ger läsaren intrycket att företeelsen är betecknande för samtliga socialdemokrater.

I Dagens Nyheter och Expressen tas däremot den socialdemokratiska kritiken upp och tidningarna beskriver företeelsen som mer betecknande för en grupp av socialdemokrater. DN skriver om Leijon: " Naturligtvis var hon också en av polarna i den senaste veckans kompisdrama på hög nivå ", där vänskapskontakter betyder mer än officiell ansvarsfördelning. Expressen belyser saken genom artiklarna " Sten Andersson fick inget veta " och " Strebrar och klättrare " i vilken en socialdemokratisk partimedlem säger sig inte känna igen sitt parti.

I Arbetet framförs inga antydningar om vänskapskorruption på samma sätt som i de övriga tidningarna, men man nämner vänskapen mellan Holmér och Ebbe Carlsson. Man återger oppositionens kritik och även att S-gruppen var oenig i sin bedömning av Leijon. På ledarsidan försvarar Arbetet Leijon in i det längsta och menar t ex den 6 juni i " Det osmakliga spelet om Leijon " att saklig grund för kritiken saknas och man talar om billiga valtaktiska poäng. I ledaren " En riktig skandal " förs för första och enda gången tanken fram att skandalen skulle kunna vara politisk.

På de övriga tidningarnas ledarsidor framförs i stort sett samma resonemang om vänskapskorruption som nämnts ovan, men i en varsare och mer politisk ton. Såväl Expressen som Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter ställer krav på Leijons avgång i sina ledare. Expressen illustrerar " korruptionen " med ett bildcollage på Carlsson och Carlsson (se bilaga 1).

5.2.3 Journalistens roll

Merparten av journalistiken i fallet Leijon består av ett återgivande av vad som sagts på presskonferenser. Ett antal TT-meddelanden och intervjuer förekommer också. Som tidigare noterats skiljde sig de tre morgontidningarna ifrån Expressen med avseende på vilken roll de spelat för affärens avslöjande och uppföljningen av den. Denna skillnaden märks också beträffande journalistens roll och hans arbetssätt. Samtliga journalister har visserligen bevistat presskonferenserna, men kvällstidningens journalister tycks dessutom bedriva en mer undersökande och "aktiv" journalistik vid sidan om. Man följer upp affären och gör nya "avslöjanden" t ex om Anna-Greta Leijons brev och "den hemliga lokalen". Hela "affären" i Expressen är uppbyggd på intervjuer med namngivna och icke-namngivna källor, medan morgontidningarnas journalister i stort sett rapporterar från presskonferenser och gör intervjuer i anslutning till det som redan är "känt", har inträffat. Kvällstidningens reportrar skulle alltså i denna bemärkelse kunna sägas vara mer aktiva och "undersökande" i sin roll än morgontidningarnas vilket förefaller naturligt om man beaktar vad som ovan nämnts om tidningarnas olika roller.

Om man ser till användandet av källor så består en mycket stor del av officiella namngivna personer. Det förekommer dock även relativt många initierade källor och på sina håll i Expressens artiklar nämns inga källor överhuvudtaget; man fastslår fakta utan att tala om varifrån man fått dem.

Det finns också märkbara skillnader i Expressens journalister och morgontidningars journalisters sätt att behandla det insamlade materialet, dvs man presenterar det på olika sätt. I Expressen förekommer betydligt oftare spekulationer kring det inträffade och egna tolkningar samt slutsatser än vad det gör i morgontidningarna. Visserligen förekommer artiklar om PKK-spåret i samtliga tidningar och Dagens Nyheter skriver även artiklar om bakgrunden till affären "Säpos misstag skulle döljas", men i övrigt återfinns alla artiklar där journalisten har en mer undersökande, tolkande och analyserande roll i Expressen. Det är också relativt

vanligt att journalisterna drar slutsatserna åt läsaren istället för att presentera vad som har hänt och låta läsaren själv dra dem.

Som tidigare nämnts är inte någon rak partipolitisk linje märkbar i de olika tidningarna, vilket innebär att det i journalistens uppgifter ingår att spegla alla åsikter i, och aspekter på affären. Deras roll är att vara språkrör för samtliga inblandade parter åsikter, vilket också görs i ganska hög utsträckning. Man framför alltså inte längre, som var fallet i Wohlin, enbart de politikernas åsikter som är representativa med den tidnings där man arbetar och med avseende på detta skulle journalistens roll kunna sägas vara mer självständig och nyanserad än tidigare.

5.2.4 Privat och offentligt

Journalistikens och pressens förhållande till offentligheten tycks i mångt och mycket vara ett "kravförhållande". Offentligheten anses ha en skyldighet gentemot pressen att kommentera händelsen, vilket till stor del sker på presskonferenser samt i anslutning till sammanträden o dyl. Även på denna punkt skiljer sig dock tidningarna något åt, morgontidningarna återger t ex Thage Petersons uttalanden från presskonferensen, Expressen gör en egen intervju med rubriken "Jag lovar att aldrig ljuga". Noteras kan också att en offentlig persons vägran att kommentera inför pressen ibland värderas som en nyhet; "Holmér vägrar tala om hemliga jakten" (Exp.1/6), "Ebbe Carlssons advokat tiger" (5/6), vilket skulle kunna sägas vara ett tecken på den skyldighet man anser att offentligheten har mot pressen. I sammanhanget kan också noteras att politikernas egen aktivitet gentemot pressen är hög. Man håller som tidigare nämnts presskonferenser, ger intervjuer och skriver även själv inlägg. Således återfinns Carl Bildt på ledarsidan i Expressen och Bertil Fiskesjö skaldar en nidvisa om Leijon, också den i Expressen (se bilaga 1).

Det är huvudsakligen offentlighetens yrkesutövning som berörs i artiklarna, men även privata förhållanden omnämns relativt ofta. Förklaringen ligger naturligtvis i affärens "art", mycket av

kritiken handlade om vänskapskorruption. Samtidigt är det dock så att inte alla artiklar om privata förhållanden kan förklaras utifrån detta, (dessa artiklar tas upp nedan under de etiska reglerna) vilket således skulle kunna sägas vara ytterligare ett tecken på pressens inställning till offentliga personer: de anses få tåla hårdare granskning av sin person, leva som de lär samt vara tillgängliga för att besvara journalisternas frågor.

5.2.5 Pressetiska regler

Ge korrekta nyheter, ge plats åt bemötanden, respektera den personliga integriteten, var varsam med bilder, döm ingen ohörd och var försiktig med namn är de sex huvudregler som kan sägas utgöra grunden för god publicistisk sed. Nedan kommer endast några aspekter på korrekta nyheter, tolkningar och personlig integritet att tas upp.

I skrivande stund är det som tidigare nämnts fortfarande relativt oklart vad som är egentligen ägt rum i affären " Ebbe Carlsson ". Det är därmed också svårt att göra en bedömning av sanningsenlighet i de uppgifter som förekommit i pressen. Beträffande korrekta nyheter kan dock sägas att Expressen samma dag som affären avslöjades påstod att den hemliga gruppens verksamheten finansierats av staten vilket visade sig vara en sanning med modifikation. Källa till denna uppgift saknades och det är slående att källor ofta saknas i materialet. "Var kritisk mot nyhetskällorna" och ge läsaren möjlighet att skilja mellan fakta och kommentar är två inskrivna sätt att ge korrekta nyheter på. Kritik mot nyhetskällorna gäller alltså enbart journalisterna och det är naturligtvis nödvändigt för en journalist att skydda sina källor. Samtidigt innebär dock detta att läsaren själv inte ges någon möjlighet att bedöma trovärdigheten i de uppgifter som lämnats, hon är helt i journalistens händer.

En artikel från Dagens Nyheter och en från Expressen får tjäna som exempel : " Därför engagerades Ebbe Carlsson - Säpo skötte inte sitt jobb. Missnöje med Säpo är en del av förklaringen till att /.../ Ebbe Carlsson anlätades/.../erfar Dagens Nyheter. " Det

har inom Säpo funnits intressen som inte velat gå till botten med PKK-spåret (5/6). Naturligtvis kan man bara spekulera över trovärdigheten i detta påstående som framställs som fakta utan källor. Det är dock troligt att läsarens inställning skulle påverkas beroende på om uttalandet gjorts av Hans Holmér eller av Carl Lidbom. Utelämnandet av källan och källans " status " gör det alltså omöjligt för läsaren att bedöma sannolikheten för huruvida det som skrivs är sant. Den 4/6 skriver DN att regeringen är irriterad över långsamheten i utredningen och har gjort påståttningar. Spaningsledningen är irriterad på regeringen, källor saknas.

Expressen (7/6): " Fyra, fem utlandsresor som Ebbe Carlsson och hans " livvakt " P O Karlsson gjort under sina Palme-spaningar är nu kända. De har besökt underrättelseorganisationer också i Frankrike och i Västtyskland." Tillsammans med Storbritannien utgör detta tre resor. Om resorna är kända, varför specificerar inte Expressen antalet resor samt talar om vilka de är ? Man utelämnar såväl källa som den fakta man rimligen måste känna till för att kunna yttra sig om saken. Denna form av framställning är under hela veckan mycket vanlig, uppgifter lämnas helt utan källa, dvs de presenteras som fakta och inte ens initierade sådana nämns.

Att för läsaren skilja på fakta och kommentar är alltså inte helt lätt. Som tidigare nämnts tycks journalistens roll har blivit alltmer tolkande, men även tolkningen presenteras ibland som rena fakta. Både Expressen och Svenska Dagbladet är artiklar med orden " Detta Innebär " vanligt förekommande. Man anser sig t ex tvungen att tala om för läsaren att ett brev på engelska innebär att Ebbe Carlsson inte enbart varit i Frankrike (vilket inte nödvändigtvis behöver vara fallet).

Två artiklar från Expressen (4/6) får tjäna som exempel på hur journalistens tolkningsförmåga kan ta sig uttryck. Rubriken på första sidan i Expressen lyder denna dag " Carlsson visste alltmen Leijon kan tvingas gå " och brödtexten " Expressen avslöjar idag att Ingvar Carlsson hade full information om agenten Ebbe

Carlssons verksamhet. Statsministern träffade Hans Holmér i november i fjol." Källan till att Carlsson visste allt är dock , enligt Expressen, Leijon som bekräftat blivit informerad om verksamheten. Detta nämns först i artikeln " Statsministern mötte Holmér ", som också " avslöjar " att Holmér träffat Ingvar Carlsson på Rosenbad. Genom den ordning saker (fakta) framställs i artikeln får läsaren veta att Holmér vid detta möte kan ha informerat Ingvar Carlsson vilket lett till att Ebbe Carlsson engagerats. Läsaren luras alltså att tro att Holmer är källan till att Carlsson visste allt, men allra sist nämner tidningen att det är Leijon. Vad " allt " betyder får läsaren däremot inte veta.

Ytterligare exempel ur artikeln " Statsministern gör nu allt han kan för att rädda sitt eget skinn. Statsministern är också med rätta - rasande på sig själv. Över att han gav " grönt ljus " för engagemanget av Ebbe Carlsson. Över att han inte stoppade verksamheten." Ingvar Carlsson själv säger i artikeln att han enbart har kritik mot det som hänt på en punkt, nämligen att brevet innehöll olyckliga formuleringar , och att Holmérs visit var en artighetsvisit. Statsministerns känslor har journalisten själv tolkat, men de framställs som fakta.

" Plats åt bemötanden " kommer inte att tas upp eftersom det inte funnits någon möjlighet att kontrollera huruvida sådana tillfällen till sådana getts. Det kan dock misstänkas att så inte alltid varit fallet av den enkla anledningen att det numera tycks vara en regel att alltid notera i en artikel att någon vägrat kommentera en uppgift. Ifråga om spaningslokalen som Leijon enligt Expressen har godkänt, saknas dock såväl dementier som " Inga kommentarer ". Noteras kan också att Svenska Dagbladet är den enda tidning som publicerar denna uppgift efter Expressen.

Att respektera den personliga integriteten innebär bl a att man bör avstå från publicitet som kan kränka privatlivets helgd. Tillägget till regeln lyder " om inte oavvisligt allmänintresse kräver offentlig belysning ". Mycket av skriverierna kring Leijon-Carlsson affären handlade om huruvida vänskapskorruption förekommit och det är därför heller inte förvånande att privata

förhållanden omnämns relativt ofta. Ett par exempel kan dock ges där det torde stå klart att privatlivet kränkts och att det knappast förelegat något oavvisligt allmänintresse. Gemensamt för dessa artiklar är att inga källor finns och att inga personer yttrat sig.

I första exemplet beskriver Expressen Ebbe Carlsson för sina läsare samma dag som affären uppdagades; " En man som älskar hetluften " " I mitten på sjuttiotalet beskrevs han som stor glassätare. Och allra lyckligast om han fick äta glassen i en polisbil " (" Andra polismän höjde på ögonbrynen /.../. "). Vem som står för denna beskrivning nämns inget om i artikeln. En händelse där Ebbe Carlsson hoppade runt, iklädd röd luva och ivrigt viftandes med armarna tas också upp. " Historien förtäljer " att en polismästare från landsorten då trodde att Ebbe Carlsson var en terrorist. I övrigt tas det upp vad Ebbe Carlsson arbetat med under årens lopp. " Sådan är han ledaren för den hemliga gruppen " är rubriken på denna artikel som innehåller tio år gamla exempel för att beskriva Ebbe Carlsson s k personens egenskaper. (För en mer ingående analys av hur Ebbe Carlsson beskrivits i Expressen och Aftonbladet, se Lekvall, 1988)

I Dagens Nyheter återfinns den 8/6-88 en artikel med en relativt beskrivning av hurdan Anna-Greta Leijon är : en person med ett kyligt yttre och vänligt inre och " /.../ som först på senare tiden gett efter för den kvinnliga koketten i sitt utseende " Artikeln beskriver också Leijons föräldrars egenskaper. Förhållande till föräldrar och utseende torde definitivt ligga inom den privata sfären och knappast kunna sägas ha någon betydelse för det inträffade. Därmed är det inte heller av oavvisligt allmänintresse.

Även Expressen belyser detta " koketteri " med en helsidesbild på Leijon provandes örhängen. Bildtexten lyder: " Anna-Greta Leijon står lugn mitt i stormen. Hon bryr sig inte om att moderatledaren Carl Bildt dödförklarar henne politiskt. Istället provar hon ut ett par nya örhängen. - Vad tycker du om de här undrar hon ? " (5/6) Tillhörande artikel är en intervju med Leijon efter det att

hon talat på en kongress. Leijon säger att hon inte vill kommentera Ebbe Carlsson - affären, går sedan till ett Konsthantverksstånd, journalisten följer efter och Leijon håller upp ett par örhängen. Att Leijon inte vill kommentera saken innebär alltså att hon struntar i vad Carl Bildt tycker och istället ägnar hon sig åt koketteri. En något dåligt underbyggd och ologisk slutsats kan man tycka samt ställa sig frågan hur ett par örhängen kan hamna i rubriken på en nyhetsartikel.

Exempel fyra kommer från också från Expressen den 5/6. Ebbe Carlssons advokat vill, vid en uppringning från tidningen, inte kommentera målet. Denna " nyhet " blir till en artikel, " **Ebbe Carlssons advokat tiger** ", i vilken de enda uppgifter som nämns är advokatens familjeförhållanden, bostadsadress samt var han tidigare arbetat med. En advokats familjeförhållanden torde definitivt ligga inom den privata sfären och kan knappast sägas vara av det " oavvisliga allmänintresse " som de etiska regler föreskriver för lämnandet av sådana uppgifter.

Detta är några av de tydligaste exemplen på kränkande av privatlivet och det förekommer fler, men kanske något mer harmlösa. Är det etiskt försvarbart att följa Leijon ut på Djurgården när hon går på söndagspromenad med vännerna eller att följa henne ett helt dygn med kamera och fotografera henne på väg hem från en danslokal ? Bör inte ett statsråd som stått i centrum för massmedial uppmärksamhet under en vecka kunna få vara privat i dessa sammanhang ? Klart står dock att pressen kan sägas ha brutit mot god publicistisk sed, dels genom att inte skilja på fakta och kommentarer, dels genom att kränka privatlivet för inblandade. Dessutom, vilket är mer diskutabelt, utelämnas källor i de flesta fall och uppgifterna presenteras som fakta (huruvida de senare visar sig vara fakta eller inte är ur rent etisk synpunkt relativt ointressant) vilket försvårar för läsaren att själv bilda sig en uppfattning om det inträffade samt bedöma trovärdigheten.

5.2.6 Sammanfattning

Från det att Ebbe Carlssons inblandning i spaningen efter Palmes mördare blev känd tog det en vecka tills justitieminister Leijon tvingades avgå från sin post. Under denna period är pressen mycket aktiv och det är framförallt kvällstidningen Expressen som gör ett antal " avslöjanden " och på så sätt driver affären framåt. De tre morgontidningarnas bevakning är däremot av mer återgivande och bevakande art.

Olika partiets uttalanden angående affären finns representerade i samtliga tidningar. Pressens politiska ställningstagande kan dock skönjas och då främst på ledarsidorna där tonen i de borgerliga tidningarna är vass och man kräver Leijons avgång. De traditionella vänster- högerargumenten saknas dock, mycket beroende på affärens "art". Istället förs diskussionen kring ett maktmissbruk som i de borgerliga tidningarna anses vara typiskt socialdemokratiskt. Denna diskussion återfinns inte i Arbetet som inte är lika kritisk till det inträffade som övriga tidningar, varken på ledar- eller nyhetssidor.

Som nämnts skiljer sig morgon- och kvällspressen något åt i sin bevakning vilket innebär att även journalisternas arbetssätt är något annorlunda. Morgontidningarnas journalister refererar i huvudsak vad som sagts på presskonferenser, gör några intervjuer med berörda personer och skriver ett fåtal artiklar om bakgrunden till affären. Kvällstidningens reportrar är mer aktiva i sitt uppsökande av källor samt tycks ha en mer utredande och förklarande roll. Huruvida denna skillnad skulle kvarstå även i ett fall där t ex Dagens Nyheter avslöjade en historia och Expressen följde upp den är naturligtvis svårt att yttra sig om genom att enbart studera fallet Leijon. Klar står dock att Expressen även efter de första avslöjandena följt " affären " mer aktivt än de övriga tidningarna.

Journalisternas och pressens förhållande till offentliga personer i "Ebbe-Carlsson affären " präglas av att man ställer krav på att få uttalanden och fakta. Även här går Expressen ett steg längre

än morgontidningarna. Journalisterna gör t ex egna intervjuer efter presskonferenserna och de baserar även artiklar på att offentliga personer inte vill yttra sig, vilket kan ses som ett tecken på den skyldighet att informera pressen som anses finnas. Politikernas aktivitet gentemot massmedia är också hög och presskonferenser hålls så gott som varje dag. Det förekommer också att pressen fungerar som direkt språkrör för politiker.

Huvudsakligen är det offentliga personers yrkesutövning som tas upp i artiklarna men privata förhållanden omnämns relativt ofta. Förklaringen ligger naturligtvis i att " affären " och kritiken till stor del kom att handla om vänskapskorruption. I ett antal fall skriker dock pressen, i sina försök att vara personliga, över gränsen in i offentlighetens privatliv. Exempelvis beskrivs justitieminister Leijons föräldrars personegenskaper samt hennes eget " koketteri ". Den personliga integriteten som föreskrivs i de pressetiska reglerna respekteras m a o inte alltid.

De etiska reglerna föreskriver även ett kritiskt förhållningssätt till källorna samt att läsaren skall ges möjlighet att skilja på fakta och kommentarer. I vilken utsträckning journalisten är kritisk gentemot sina källor går självklart inte alltid att utläsa ur tidningsartiklarna. Ett stort problem för läsaren är dock att många uppgifter framställs som fakta utan att källa nämns. Samtidigt framställs ibland kommentarer och tolkningar som fakta utan att underlaget för att dra slutsatserna presenteras. Sammantaget innebär detta att läsarens egen möjlighet att bedöma trovärdighet i, och dra egna slutsatser från uppgifterna i vissa fall är högst begränsad.

6 TVÅ STATSRÅDS FALL I PRESSEN, EN JÄMFÖRELSE

Syftet med detta avsnitt är att jämföra de båda fallens behandling i pressen samt att jämföra dem med den utveckling som skisserats i det första kapitlet.

Det första som kan noteras är att en jämförelse mellan Wohlin och Leijon mycket väl speglar hur pressens och den enskilde journalistens roll utvecklats under tidsperioden. På Wohlins tid var tidningarnas uppgift att bevaka och rapportera händelser och journalisten var i mångt och mycket en refererande och politiskt kommenterande person. Journalisten var också en anonym person som aldrig nämndes vid namn. I fallet Leijon däremot spelade pressen och journalisterna en mer "aktiv" roll för avslöjande av affären och drev även till viss del på själva utvecklingen.

Från det att uppgiften om en väntad proposition gällande jordbrukarbankens framtid för första gången nämndes i pressen, och fram till att bank- och konstitutionsutskottet lämnade sina utlåtanden gjordes det inga närmare ansatser från pressens sida till att granska affären. Man rapporterade så gott som uteslutande vad som sades i riksdagen och när inga nya uppgifter kom därifrån skrevs det heller inte mycket på nyhetsplats. I fallet Leijon däremot följde tidningen Expressen upp dag för dag med nya "avslöjanden" som drev affären framåt och ledde till Leijons avgång, varav det viktigaste kanske torde vara brevetts existens. Även i de övriga tidningarna skrevs det varje dag om Ebbe Carlsson och Leijon och då inte enbart när nya uppgifter kommit fram. Tidningarna innehöll också i slutet av veckan artiklar med tillbakablickar; "Expressens avslöjanden dag för dag", illustrerade med samtliga förstasidor. Pressen idag är alltså betydligt mindre benägen att låta en affär vila eller avvakta på det sätt som skedde i Wohlins fall.

Journalistens förändrade roll illustreras kanske bäst med ett citat från en bildtext: "Anna-Greta Leijon har mitt fulla förtroende som justitieminister, var Ingvar Carlssons svar till Expressens Per Wendel, som avslöjade "affären Ebbe Carlsson". "

En jämförelse över tid ger också vid handen att det på Wohllins tid inte går att notera några större skillnader i morgon- och eftermiddagspress sätt att behandla det inträffade. I Leijons fall finns det däremot en väsentlig skillnad mellan tidningen Expressen och de tre morgontidningarna. Kvällstidningen Expressen (som kanske snarare borde benämnas som eftermiddagstidning) framstår som mer granskande och morgontidningarna som refererande. Grovt uttryckt skulle detta innebära att morgontidningarnas journalister går på presskonferenser och så gör även Expressens men de bedriver även en mer aktiv uppsökande journalistik vid sidan om. Eftersom enbart en kvällstidning ingick i analysen av materialet i Leijon - Carlsson affären är det naturligtvis svårt att yttra sig om huruvida detta gäller kvällspress generellt.

Den " avslöjande " rollen hos Expressen ligger dock inte enbart i vad man faktiskt gör, utan även vad man vill låta påskina sig göra. Sålunda " avslöjar " man t ex även ett helt officiellt möte mellan Holmér och Ingvar Carlsson. Möjligen hade avslöjandet kunna bestå av vad som sades på mötet, om detta kan Expressen enbart spekulera, men knappast i att det ägt rum. Den en gång fastställda rollen som granskare gör sig alltså gällande i språkbruket, men ej i innehållet. Den hårda konkurrensen på marknaden visar sig i sensationella förstasidor och avslöjanden.

Beträffande partipressen har tidigare nämnts att det skett en gradvis nedtoning av det politiska budskapet och även denna förändring mycket märkbar vid en jämförelse. De fem tidningar som undersöktes i Wohllins fall visar samtliga på mycket klara politiska ställningstaganden, såväl i ledare som på nyhetsplats. Journalisten återger händelserna utifrån en klar ideologisk bas de " egna" ges stort utrymme och omskrivs mycket positivt. Oppositionens kritik, i den mån den överhuvudtaget nämns, förringas och förlöjligas.

De undersökta tidningarna i Leijons fall har en betydligt bättre balans, olika former av kritik tas upp och samtliga politikere, och andra inblandades, åsikter kommer fram. Trots detta går det

fortfarande mycket bra att läsa sig till en tidnings politiska färg i nyhetsrapporteringen och naturligtvis framförallt på ledarsidan. Jämfört med sina borgerliga kollegor på Wohlins tid som försvarade finansministern in i det sista intar dock Arbetet en något mer kritisk hållning och nämner att det kan röra sig om en politisk skandal. Och de socialdemokratiska tidningarna på Wohlins tid är betydligt vassare på nyhetssidorna än vad de borgerliga är i Leijons fall.

Om man ser till offentligheten så spekulerades det i det inledande avsnittet om att inställningen dels från pressens sida och dels från allmänhetens håll skulle ha förändrats. Det tycks utifrån materialet som om det var otänkbart för en journalist på Wohlins tid att "kräva" något av en politiker. Självklart kommunicerade journalisterna och politikerna även på 20-talet, men merparten av dessa samtal kommenteras som rykten. De framförs alltså inte som ett partis eller en persons åsikter. Det tycks också som om kommunikationen huvudsakligen ägde rum i riksdagen och politikerna visade ingen aktivitet gentemot pressen genom intervjuer eller presskonferenser. Två kommuniqueer skickades dock ut under månaden från riksdagen.

Dagens politiker, och även andra offentliga personer, däremot har en skyldighet gentemot pressen att vara tillgängliga vilket märks mycket tydligt i rapporteringen. Intervjuer och presskonferenser är mycket vanliga. Att dessa krav ställs i så mycket högre utsträckning nu än på Wohlins tid beror säkerligen på att pressens roll och journalistens roll förändrats och blivit mer granskande. Pressen skall tjäna de maktlösa, inte de makthavande och företräda allmänheten. Denna förändring av pressens roll hade dock inte varit möjlig om den inte föregåtts av en förändrad inställning till offentligheten och makthavarna från samhället som helhet.

Inställningen till politiker tycks även också ha förändrats i den bemärkelsen att man inte enbart skriver om deras arbetsutövning utan även om saker av mer privat karaktär. Wohlins egenskaper som minister omskrivs men inget nämns om honom som privatperson. Om

Anna-Greta Leijon får läsaren veta båda något om hennes relationer till föräldrar samt hur hon själv förändrats som person. Även Ebbe Carlsson omnämns på liknande sätt och läsaren upplyses om att hans advokat är gift samt har barn. I anknytning till de pressetiska reglerna kan man alltså konstatera att regeln om att respektera den enskildes integritet knappast kan sägas ha någon betydelse för hur man omskriver offentliga personer i pressen. På Wohlins tid handlade de etiska reglerna uteslutande om brottsmålsrapportering och nyheterna om politiker enbart om yrkesutövningen. Idag förskriver reglerna rätten till ett privatliv och i Dagens Nyheter och Expressen återfinns högst "privata" beskrivningar av offentliga personer. Denna förändrade inställning till politiker, framförallt från kvällspressens sida, tycks ha gett pressen en möjlighet att utvidga begreppet "av oavvisligt allmänintresse" och ibland även försvara detta tillvägagångssätt med att hävda sin granskningsfunktion ...

EPILOG

Om man mot rubriker som " Carlsson visste allt " och " Justitie-
ministern visste hela tiden " , samt påståendet från onsdagen om
att regeringen godkänt den hemliga gruppen, väger några utta-
landen gjorda av Per Wendel blir bilden av " affären Ebbe Carls-
son " än mer förvirrad. I en intervju i Pressens Tidning (nr
9/88) säger Wendel " Att skada var varken syftet eller icke-
syftet ". Syftet var snarare, om jag tolkar Wendel rätt, att visa
på det hemlighetsmakeri som han menar breder ut sig i Sverige.
Samma Wendel håller den 15/12 1988 ett tal om " affären Ebbe
Carlsson " och på en direkt fråga om hur mycket Leijon visste om
det inträffade svarar Per Wendel: nästan ingenting. På följd-
frågan om hur mycket statsminister Ingvar Carlsson kände till
svarar Wendel vid samma tillfälle : ingenting. Frågan som in-
finner sig blir då varför Wendel, upprepade gånger insinuerar
eller rakt ut skriver att statsministern " hållits informerad " ,
visste allt " när man samtidigt påstår muntligt att så inte var
fallet...

MORDET PÅ PALME

Expressens avslöjanden — dag för dag

EXPRESSEN

HOLMÉR I HEMLIIG PALME-SPANING

Leijon • Åklagarna

galländare befände

Hemlig grupp

I presidentens godkända av regeringens

jagar mördaren

"Det finns gott skäl att hoppas in mig"

Justitieministern visste hela tiden

Expressen, onsdag 1 juni: En privat spaning efter Olof Palmes mördare har bedrivits i hemlighet, utan att åklagarna i Palmeutredningen varit informerade. Privatspanaren är Ebbe Carlsson, bokförläggare, socialdemokrat och sedan många år nära vän till den förre spaningsledaren Hans Holmér. Uppdragsgivare är rikspolischefen Nils Erik Åhmansson. Den hemliga spaningen har godkänts av justitieminister Anna-Greta Leijon, som motvilligt bekräftar detta för Expressens reporter Per Wendel.

Experter på grundlagen resar mot Ebbe Carlssons utredning, och Ingvar Eriksson — talesman för den officiella spaningsledningen — är som ett levande frågetecken. Ebbe Carlssons mordteori är ett Sveriges försämrade relationer till Frankrike till en fransk mordkomplott. Expressen avslöjar ett tidigare okänt möte mellan Olof Palme och franska ambassadör — på morddagen den 28 februari 1966.

EXPRESSEN

HEMLIGT BREV FRÅN LEIJON

Hon öppnade dörrar åt privata Palme-spanaren

SÅ HJÄLTE

Hennes bror öppnade dörrar — nu är det hemligtämplat

Skyddad av Holmérs livvakt — nu är allt hemligtämplat

LEIJON TILL

Prata med Leijon, sa Ingvar Carlsson

Dagen då ministern backade...

Expressen, torsdag 2 juni: Justitieminister Anna-Greta Leijon har skrivit ett rekommendationsbrev åt Ebbe Carlsson. Brevet skulle öppna stängda dörrar i Europa. Först efter Leijons samtal med Expressens till det måndagseftermiddagens brev diariefört — och hemligtämplat — på departementet. Expressen avslöjar också att en av Hans Holmérs gamla livvakter — polismannen P-O Karlsson — i hemlighet har fungerat som Ebbe Carlssons livvakt under hans resor.

Folkpartisten Birgit Friggö hävdar att en hemlig socialdemokratisk polis är inblandad, och kräver att kort på bordet. Statsminister Ingvar Carlsson är i USA och vägrar att kommentera saken. Både Anna-Greta Leijon och rikspolischefen Åhmansson ångrar nu uttalandet av "Kalle Blomkvistaren" Ebbe Carlsson. — Kopplingen Hans Holmér — Ebbe Carlsson är en belastning för oss, säger Åhmansson och menar att Palmeutredningen skadats.

EBBE CARLSSONS

Vad gjorde han i England?

HEMLIGA RESA

Presid Leijon kom hem i natt

ZEIME SKAKAD

"Det verkar som om Holmér trycker på"

HOLMÉR BITTER

"Byråkratin viktigare än mördarjakten"

Expressen, fredag 3 juni: Med Leijons rekommendationsbrev kunde Ebbe Carlsson öppna dörrar hos utländska polisorganisationer. Leijons hemligtämplade brev är ställt till en brittisk myndighet — som vill justitiedepartementet inte säga. En mycket pressad Anna-Greta Leijon återvänder till Arlanda efter en dagresa till München. Hon får rådet av säkerhetspoliserna att inte tala med massmedia om "fallet Carlsson". Leijon trängde sitt hårdare än den politiska oppositionen. Bengt Wester-

berg (fp) skäller ut regeringen, och Carl Bildt (m) kräver beaktad före tidig. Förre Palmeåklagaren Claes Zeime är upprörd över att åklagarna än en gång körts över. Han anser Holmér bakom spaningen, och tycker att hans tidigare chef — rikspolischefen Magnus Sjöberg — borde avgå. I Paris berättar frans förre president ambassadör om sitt samtal med Ebbe Carlsson, och i Wien muttrar Hans Holmér att "byråkratin tycks vara viktigare än mördarjakten".

CARLSSON & CARLSSON, upa

■ ■ I går stod Anna-Greta Leijon vid skampälén. Det borde ha varit Ingvar Carlsson. Han är regeringschefen. Hans är huvudansvaret.

"Vi måste köra huvudspåret i botten", hette det på Hans Holmers tid. Formuleringen spökar igen. Dess komiska tvetydighet har med ens fått full täckning. Här körs faktiskt huvudspåret i botten, under assistans av regeringen och rikspolischefen och med bokförläggare Ebbe Carlsson på kuskboken.

Att hans livvakt - tidigare Holmers - på det yttersta själv bryter mot lagen och försöker smugla in avancerad lysmarutrustning, med Ebbe Carlssons goda minne, bekräftar den rättliga konkurrens. Sapo kommer farande med bilen full av oslagliga apparatur och hamnar hos Sapo, det är en bild att begrunda.

Den förfärande termen "okonventionella metoder" har demaskerats och visar sig stå för en princip vi bara med tvekan godtar ens i en TV-serie: brott mot brott. Men här står vi inför den svenska verkligheten, och på högsta nivå.

■ ■ Bland alla kriser Ingvar Carlssons regering har genomgått är detta den värsta. Här måste både kompetens och trovärdighet ifrågasättas, justitieministernas och statsministerns.

De har begått grova fel. En person som verkligen inte är lämd för mans, efterlämnas med utemordetilliga behögenheter. Rekommendationsbrev från justitieministern skulle bana väg för honom.

Detta vill Anna-Greta Leijon försvara. Hon tyckte, liksom rikspolis-

Ingvar Ebbe Carlsson.

Montage: KJELL EKEBERG

chefen, att de uppgifter och teorier Ebbe Carlsson framlade var intressanta. Man måste, säger hon, "gå till botten med dem".

Men hur kan ha något att invända mot det?

Men hur det skall gå till, det är en annan fråga.

■ ■ I fredagens Expressen hävdade förre överåklagaren Claes Zelmane att det som händer nu är allvarligare än "bråket" i samband med att han själv lämnade Palmeutredningen.

Han menar att kommissionsrapporter och debatt har analyserat misstagen som begicks under de första månaderna efter mordet. Vi kan dra lärdom och undvika en upprepning.

"Och så", säger han, "kommer något ännu värre".

■ ■ Så är det återigen mötet vid denna rättliga tvetydighet som sprid förvirring under Palme-spaningens första år.

Vad förvirringen och konflikterna kom sig av har klarlagt stor tydlighet. Man satte reglerna ur spel. Man bröt mot rättegångsbalkens bestämmelser om rollfördelningen mellan åklagare och polis. Personhänsyn och tillfälliga bedömningar fick ersätta lag och sedvana.

Och nu låter man alltså samma sak ske igen. Det är häpnadsväckande. En man som inte ens tillhör polisväsendet sätts in i spaningsarbetet. Lång tid går utan att åklagarna underrättas. Riksåklagaren

verkar överkörd och faller som vanligt undan. Mistro och misstänning sprider sig.

■ ■ I bakgrunden skymtar den gamla spaningsledaren Hans Holmer. Här har han sett en chans att med gamle vännen Ebbe Carlsson som redskap få köra sitt huvudspår igen, oavsett vad Sveriges polisstyrka säger om saken, och med regeringens, justitieministerns, statsministerns sanktion.

"Okonventionella metoder", säger de ansvariga. Det betyder vid närmare påseende något långt mer alarmerande. Nämligen: utan stöd i lagen; mot lagen. Man odlar vid sidan av lagen en lämplighetsrätt, ett godtycke, en alternativ rättvisa, som skall skaffa fram bestämda resultat.

"Det gäller ju mordet på statsministern", sade Ingvar Carlsson vid presskonferensen efter mötet med partiledarna i går kväll. "Det är särskilt viktigt att klara ut det".
Så får ändamålet helga medlen.

■ ■ De borgerliga partierna inser att Anna-Greta Leijon skall svika. Det är ett begränsat brev, och ihållfullt bakslaget. Hon begär en vad omdömet och följer inte den lag hon är satt att värna. Samtidigt är hon en av regeringens mest kompetenta medlemmar.

Ytterst återgår ansvaret under alla förhållanden på regeringschefen, som har sett denna acceptabla historia ta form och låtit det ske, till skada för vårt rättsväsen och dess anseende. För Sverige. Och nu, när olyckan är ett faktum, beivrar vi hans eftermäla, på ofta dokumenterad, att med kraft och auktoritet hantera en svår situation.

Skuggan faller över justitieministern och över regeringen, men djupast över Ingvar Carlsson själv.

Byggaren slarvar, hyresgästen betalar

■ ■ Dyrare och dyrare premier. Skadorna ökar. Stölderna ökar. Långfingrade Figge är i farten.

Det är i alla fall den förklaring vi har fått när hemförsäkringarna blivit allt dyrare, när premierna rakat i botten och självrisken svällt.

Ännu en faktor skall dock räknas in, det förstärker vi nu: Boassa Byggare bidrar aktivt till att öka kostnaderna.

Vattenskador, fukt och mögelangrepp som beror på fukt och byggslarv administreras nämligen över de boendes hemförsäkringar, inte över byggarens ansvarsförsäkringar.

Det går snabbare så, är försäkringsfolkets egen beklagning till denna märkliga ordning. Det viktigaste är väl ändå att få skadan reparerad, heter det.

Och det är klart: den som drabbats av vattenskadade golv och mögliga badrum frågar inte så mycket efter vilket konto det hela bokförs på, bara det går undan.

■ ■ TIL! saken här

Byggslarv kostar varje hemförsäkringsägare flera hundras kronor om året.

emellertid även att försäkringsbolagen lämligt sällan bytt sig om och lämna ersättning från byggarna för kostnaderna.

Självrisken - den blir hög, ett par tusen - får den boende dessutom själv stå för 1988 steg den posten till 300 miljoner. Och enbart vattenskador tros kosta miljarder.

Sådant slarv driver upp försäkringskostnaderna för villaägare med flera hundras kronor om året.

I slutändan blir det ändå de boende själva som betalar, hyder motargementet. Så det kan väl kvitta vilken räkning kostnaden kommer på, skall vi förstå. Visst är kostnaderna

drabba konsumenterna, förr eller senare. Men inte allt. Helt klar nämligen inte utgången och försäkringsbolopen kunna övervägas på de boende.

Så ointressant hur utgången bokförs - om de betalas av byggarna eller av de boende - är det därför inte.

Nog blir byggarna mer intresserade av vil-

ket material de använder, hur kallet är lagat, hur torrt det är bakom värmningsradiatorerna och deras slarv bestraffas med böter för försäkringspremier.

■ ■ Villagårdsförbundet dömdes mot försäkringsbolagen. Försäkringsinspektionen lovar översyn och bostadsminister Gustafsson talade inför hyresgästkongressen om att byggföretag som smärker upp sjuka hus borde kunna stämmas.

Väl så. Men innan dessa intentioner blir verklighet ämnar vi inte skylta på Långfingrade Figge nästa gång vi svarar över hemförsäkringen, över premier och självrisker.

Första Försäkringsfred och Boassa Byggare har också vänt sig duk-tips på att pengarna som

Donald Woods är mannen vars bok om frihetstaktiken Steve Biko bildade bakgrund till filmen "Et rop på frihet", just nu aktuell i Sverige. Han brukar träffa politiker, opinionsbildare och affärsmän världen över för att berät-

Staffans Stollar

- VEM ÄR DET SOM HAR HAND OM UTREDNINGEN?

- VET INTE, DET ÄR KANSKLE NÅ ROKFÖRLÖGGARE IGEN.

in om förhållandena i Sydafrika. I Tokyo mötte han en av de mest efterfrågade föreläsarna om rasöverhöns handlingar med råvårens handbrottsutredning med. Medlemmarna i den japan-sydafrikanska jämföringsorganisationen var helt bin-

de för upprepade gånger. "Det är första gången sedan jag spelade på med mina vänner i Le don för länge sedan så jag blivit så rödvild och förvirrad inför en i grupp reaktion", i Woods kommentar.

**HOLMER
HEMILIG
PALMIE-
SPANNING**
Lailon Palmie
Fästlingsöfverste
Palmie öfverste
1000

**HEMILIG
BREV
FRAN
LEJLON**
Min ärosligaste
Lailon
1000

**EBBE CARLSSON
HEMILIG
RESA**
1000

Onsdag, 1 juni:
Expressens Per Wendel avslöjar att en privat spänning skett i hemlighet efter Olof Palmes mördare. Den har utlöfts av bokförläggare Ebbe Carlsson. Han är nära vika med förtä spänningsskildringen Hans Holmer. Uppdragsgivare är rikspolischefen Nils Erik Ahmanson. Men den hemliga spänningen har godkänts av justitieminister Anna-Greta Leijon.

Torsdag, 2 juni:
Justitieminister Anna-Greta Leijon har skrivit ett hemligt rekommendationsbrev åt Ebbe Carlsson, som skulle öppna stängda dörrar i Europa. Brevet diarieras — och hemligstämplas — först efter Leijons samtal med Expressen. Ebbe Carlsson har hållt en livvakt under sina resor. Det är polismannen P O Karlsson, en av Hans Holmers gamla livvakter.

Freitag, 3 juni:
Före Palmekrigaren Chines Zeime är upprett över att Aklegarna kom en gång förtä över. Han svarar att Holmer dödar sig bakom Ebbe Carlssons hemliga spänningsresor. Leijons rekommendationsbrev är ställt till en brittisk myndighet — mer vill justitiedepartementet inte säga. Med detta brev kunde Ebbe Carlsson öppna stängda dörrar

**EXPRESSEN
CARLSSON
VISSTE ALLT**
1000

**EXPRESSEN
LEJLON
HEMILIG
SPANNING
CENTRAL**
1000

**EXPRESSEN
LEJLON
HEMILIG
RESA**
1000

Lördag, 4 juni:
Ingvar Carlsson hade full information om agenten Ebbe Carlsson verkställde. Statensministern utfärdade Hans Holmer i november i fjol. Strax därefter berättade Ebbe Carlsson för bilvårds rikspolischefen Nils Erik Ahmanson att han hade vitat information om mordet på Pal-

Söndag, 5 juni:
Anna-Greta Leijons Palme-agent Ebbe Carlsson springde i april att ett eget spänningsrikspolischefen sade nej. Om rikspolischefen hade velat fattningen av Carlsson-liknande verkställde börjar klaras: den har omsatt miljonbelopp. Ingen vet varifrån pengarna kommer.

Måndag, 6 juni:
Anna-Greta Leijon lög för de borgerliga partierna då hon i fredags redogjorde för Ebbe Carlssons Palme-spänning. Hon sade att hon inte visste hur verkställheten finansierats. Den 1 juni hade hon berättat för Expressen att rikspolischefen sållt för pengarna. Nu avslöjas

**HÄRÄR EBBE
CARLSSON-
ÄRRÄRIBEN
DAG FÖR DAG**

**SCIENTOLOGISK
SÄMBAN**
1000

EXPRESSEN
1000

LEJLON
1000

AVGÅR
1000

IDAG
1000

**"Jag ska ägna
all min kraft
åt sale"**

Tisdag, 7 juni:

Vid en hastigt sammankallad preskonferens klockan 9 på morgonen, meddelade Anna-Greta Leijon att hon omedelbart avår som

**BILDERNA AV
NYA VOLVON**

SIDAN 13

**RESE-
EXPRESSEN
GÅR PÅ
TIVOLI**

SIDORNA 30 och 31

**NU KAN
MATS BLI
VÄRLDS-
ETTA**

SPORTEN

595 271
exklusive porto utgåendet

EXPRESSEN

R. . . .
Stockholm 08-738 30 00, Malmö 040-700 00,
Göteborg 031-27 83 10, Jönköping 030-11 85 70.

Sveriges största dagstidning
LÖRDAGEN DEN 4 JUNI.

1988 nummer 129
Jula utgåva 13295
VARDAGAR 400
SÖNDAGAR 5:--

EXPRESSEN AVSLÖJAR

CARLSSON VISSTE ALLT

Foto: TORBJÖRN SELANDER
Anna-Greta Leijon vägrar evig. Ingvar Carlsson försvarar henne. Men oppositionens krav på justitieministerns evigång blir allt hårdare.

— men Leijon kan tvingas gå

Ingvar Carlsson spelar högt. Genom att vägra gå med på de borgerliga oppositionsledarnas krav att avskeda justitieminister Anna-Greta Leijon sätter han hela sin regering på spel. Expressen avslöjar i dag att Ingvar

Carlsson hade full information om agenten Ebbe Carlssons verksamhet. Statsministern träffade Hans Holmér i november i fjol. Strax därefter berättade Ebbe Carlsson för den blivande rikspolischefen Nils Erik Ahmanson att han hade viktig infor-

mation om Palmemordet. I februari fick agent Carlsson sitt första uppdrag. Expressen avslöjar också att Ebbe Carlsson själv skrev Anna-Greta Leijons introduktionsbrev åt Ebbe Carlsson till den engelska säkerhetspolisen. SIDORNA 2,6,7,8,9,10,11 och MITTEN

7 388108 000409

Hittade 60 giftsäckar. Sidan 10

Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!
Okar!

MORDET PÅ PALME

Statsministern mötte Holmér

Expressen kan i dag avslöja att Hans Holmér besökte statsminister Ingvar Carlsson i slutet av förra året.

Strax därefter berättade Ebbe Carlsson för den då ännu inte tillträdde rikspolischefen Nils Erik Ahmanson att han hade mycket viktiga upplysningar om mordet på Palme.

Efter nyår fick Ebbe Carlsson uppdraget att bedriva en egen Palmeutredning.

— Det var ett artig-
hetsbesök, säger
Ingvar Carlsson om
Hans Holmér besök i
Rosendal.

— Vi talade om hans
uppdrag som FN:s
narkotikabekämpare.

Statsministern gör
nu allt han kan för att
rädda sitt eget skinn i
"affären Ebbe Car-
lsson".

Han ringer för-
st justitieministern och
rikspolischefen god-
känt Ebbe Carlssons
aktiviteter i Palmeut-
redningen.

Fått löpande information

Statsministern är
Svejk på sin sida —
Om han inte ger
"grönt ljus" är enga-
gementet av Ebbe
Carlsson. Over att han
inte stoppade verk-
sambeten.

Fakta är:
• att Hans Holmér och
Ingvar Carlsson möt-
tes i november i fjol

• att Ebbe Carlsson
sista en månad senare
berättade för den
ännu inte tillträdde
rikspolischefen om sin
teorier

• att privatpersonen
Ebbe Carlsson enga-
gerades som Palmeut-
redare i februari

• att statsministern re-
gelbundet hållits in-
formerad om Ebbe
Carlssons verksamhet

• att han inte haft nå-
got att invända mot
samma.

Anna-Greta Leijon
har bekräftat för Ex-
pressen att Ingvar
Carlsson blivit infor-
merad om Ebbe Car-
lssons verksamhet — och
att statsministern se-
parat därna.

Partiledarna möttes aldrig

— Jag har varit i
kontakt med Anna-
Greta Leijon om detta
under de här måna-
derna, erkänner In-
gvar Carlsson.

En möte mellan
statsministern, justi-
tieministern och rike-
polischefen om resul-
tatet av privatutred-
aren Ebbe Carlssons
verksamhet var plane-
rat till den 20 maj.

Detta möte skulle
följas av en partile-
darninformation. Om
tanken var att partile-
darna då också skulle
få veta att Ebbe Car-
lsson var engagerad är
oklart.

Mötet blev aldrig av
— det sköts på framtiden.

— Justitieministern
ansåg att tillräckligt
mycket inte var klart i
bedömningen. Hörde
statsministern.

Nytt anlitat privatperson

Officiellt förvarar
Ingvar Carlsson An-
na-Greta Leijons äg-
rande — och därmed
också sin egen.

— Jag får påminna
att det faktiskt rör
mordet på statsmini-
stern, sa Ingvar Car-
lsson. Det är oerhört
viktigt för vårt land
och medborgarna och
för demokratin i Sve-
rige att mordet klaras
upp.

— Om det kommer
fram en uppdattning
att här kan finnas väg
till en lösning, då
måste man driva den
frågan tills man får
klarhet.

• Normalt underöker
polisen själv tips från
allmänheten. I det här
fallet fick en privat-
person, som ansåg att
han hade upplysning-
ar, själv bedriva ut-
redningen, ta del av
hemligskapat mate-
riäl och delta i hem-
liga överlyssningar. Är
inte det stor skillnad?

— Jo, erkänner
statsministern. Men
om det den vägen kan
komma fram uppgifter
som är viktiga för att
lösa frågan kan jag
inte se att det är fel.

"Alla spår undersöks"

På en enda punkt
har Ingvar Carlsson
språk mot det som
säger.

Det är Anna-Greta
Leijons rekomen-
dationsbrev till Ebbe
Carlsson.

Det fick han aldrig
se. Han fick inte ens
veta att det skrevs.

— Anna-Greta Lei-
jon har själv sagt att
hon ångrar att hon ut-
formade skrivelsen på
det sätt hon gjorde.

— Jag delar den be-
dömningen — att det
kan finnas formuleringar
där som inte är bra,
säger Ingvar
Carlsson.

• Ångrar du att du inte
stoppade verk-
sambeten?

— Jag ångrar, precis
som Anna-Greta Lei-
jon, att det är viktigt
att varje spår som kan
leda fram till en mör-
dare greps blir un-
dersökt.

Hans Holmér hälsade på i tjänsterummet hos statsminister Ingvar Carlsson i november i förra året. — En ren ertighetsvit, menar Carlsson och säger att de båda pratade bara om Holmér's nya jobb som narkotikabekämpare för FN. Men klart är att statsministern fått löpande information om den privata utredningen av mordet på Olof Palme.

Foto: TORBJÖRN SELANDER

EXTRA

En man som älskar hetluften

Av PÅR ALTAN

Telefonavlyssningsaffären, bordellaffären, ambassaddramat, Palmemordet.

Ebbe Carlsson är med där det händer.

Han är förlagschefen som var pålägs(s)kalv i partiet. Han är en av Hans Holmérns bästa vänner, har goda relationer till justitieminister Anna-Gréta Lojton och är bekant med familjen Palme.

Sådan är han - ledaren för den hemliga gruppen

Vem är den man som leder en hemlig mordutredning vid sidan av den officiella Palmegruppen?

Den som granskar Ebbe Carlssons bakgrund finner att han är en man som älskar hetluften. En journalist och informator, en orätt och inspråklig typ.

I mitten på 70-talet beskrivs han som stöt glassälkare. Och allra lyckligast om han fick se glassen i en polisbil. Då var Ebbe Carlsson informationssekreterare åt Lennart Geijer, justitieministern på den tiden. Han blev deo som fick i uppdrag att rentvå politikerna i bordellaffären.

Rakt in i terrordramat

När terrordramat på västtyska ambassaden skakade Sverige några oförglömliga vårdagar 1975 kastade sig Ebbe Carlsson rakt in i händelsernas centrum. Så frenetisk var han ut Polisförbundet slog bakut och anklagade Ebbe Carlsson för att ha försökt ta befälet och uppträda som polischef.

När anklagelserna om telefonavlyssning av skapare hägrade samma år kastade sig Ebbe Carlsson och dåvarande Sapocheften Hans Holmér frejdigt in bland låtar och kablar i underjordiska kulvertar för att rensa i Sveriges eget "tele-gas". De for till Göteborg och höll nattliga förhör med de inblandade i spionaffären vid sjukhuset. Men resultatet av Holmér-Carlssons insatser var snarast att allmänheten var än mer ifrågasatt.

När Ebbe Carlsson fyllde 28 hosten 1975 senlade han sina bästa vänner till kalas på hembygdslaget poröranniviu hemma i västmanalen. Där fanns Anna-Gréta (Lojton), Carl (Ludbom), Kurt (Lindroth, polismästare) Berit (Rollén, fd sekreterare åt Palme) och Hans (Holmér). Blygsam har han aldrig varit.

Från lastbil till polisreporter

Den unge gymnasisten Ebbe Carlsson på Hisingen i Göteborg

Hans Holmér är en av Ebbe Carlssons bästa vänner. De blev välkända parhästar när Holmér var sällschef och Carlsson avlyssning av skapare förskam. Foto PER LB NILSSON

tyckte pluggen var sådär. Så han körde lastbil åt Göteborgstidningen i stället och avancerade raskt till polisreporter.

Sedan ringde han upp Börje Dahlqvist (då chef på Dagens Nyheter, nu TVs man i London) för att få jobb.

"Nå, har du något intresse för den här saken?" rot Ebbe Carlsson åt Dahlqvist som direkt gav den framfångande ynglingen ett tremånadersvikariat.

Tidningsbranschen kan han tack vare Västgöta-Demokraten, Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning, DN, Sydsvenskan och A-pressens Stockholmsredaktion.

Den som fixade chefredaktörsjobbet på Västgöta-Demokraten i Borås åt Ebbe Carlsson var Gunnar Strang.

Strang viskade i Palmes öra att han ville ha en bra chefredaktör på tidningen i sin egen valkrets.

Anmälde sig själv

Ebbe Carlsson tillträdde och anmälde sig själv till Pressens Opinionsnamnd. VD lät trycka en bild på en man som var misstänkt dubbelmördare och Ebbe Carlsson ville veta om han gjort rätt eller fel.

När 70-talet led mot sitt slut blev Ebbe "Tidens Carlsson". Där, på Tidens förlag, efterträdde han Anders Fern som chef.

Tiden gick och Ebbe Carlsson blev ordförande i kanotförbundet, en uppgift Palme tidigare haft.

Stor uppmärksamhet väckte Ebbe Carlsson då han hoppade av sossarnas flaggskeppförlag för att bli chef för Bonnier Fak-

ett byte av ideologi, männe?

- Nej, inte alls. Bonnier kan köpa min arbetskraft men inte min ideologi, svarade Ebbe Carlsson rappt hosten 1984.

Fick kostym i avskedsgåvan

I avskedsgåva från kompisarna på Tiden fick han en stilig kostym. Det var för att han inte skulle se ut som en terrorist längre, fortaljer historien.

En polismästare från landsorten hade nämligen halvt om halvt fått blodstörtning en dag i Stockholm, då han fick syn på justitieminister Lennart Geijer vid ett övergångsställe. Bredvid det strama slutarädet hoppade en terrorist i rod luva, ivrigt viftande med armarna.

Polismästaren rusade till undsättning, har gullade det att radda landets justitieminister, men fick förvånad veta att terroristen i själva verket var Geijers presssekreterare.

Höjde på ägubrynen

Andra polisman höjde på ägubrynen när Ebbe Carlsson dok upp i polishuset kort tid efter mordet på Olof Palme.

Ebbe Carlsson hade blivit tillkallad av Hans Holmér, efter som spänningsledningen beslutat sig för att granska Palmes privata förhållanden.

Ebbe Carlsson bedomdes som den lämpligaste personen. Han kände familjen Palme, han kunde polisarbetet och han var nära vän till Holmér.

Jag var för övrigt Ebbe Carlsson som hjälpte en av Palmes söner, Mattias, hem till Sverige efter den 28 februari 1986. Mattias beländ sig då i Frankrike, liksom Ebbe Carlsson

Foto KARL MELANDER

Ebbe Carlsson har alltid gillat att vara i fart. Under sin karriär har han aldrig tyckt några hinder varit för höga. När han fångad i sin egenskap som ordförande i kanotförbundet 1988, en uppgift Olof Palme hade tidigare.

Den här visan sjöngs unisont vid centerns riksdagsgrupps årliga vårfest tisdagen den 7 juni 1988.

Livligt applåderad författare var vice talmannen, grundlagsexperten och konstitutionsutskottets medlem Bertil Fiskesjö (c).

FRU JUSTITIA

(en sång till hennes ära)

Mel. TRUBADUREN av Ruben Nilson, musik Gunnar Turesson.

Gre - - vin - nan hon satt vid ett

Statsrådet satt i sin boning
hon satt i sitt rosendebad
och plitade på en betoning
som snart borde göras till lag.
Det gällde att stötta poliser
och tillsluta fängelsets port
kring alla de onda kirgiser
som illa mot samhället gjort.

"För uppdraget också jag tränger
— om allt skall bli lysande gjort —
en väska med rediga pengar
så allt kan gå smidigt och smort.
Och så är det några möjanger
som nu inför valet i höst
skall göra det äntligen möjligt
att lyssna på rörelsens röst."

Det gällde ett avhjälpa brister
i ämbetet hon hade fått
en sak som en annan minister
så sorgeligt hade försmått.
Hon kämpade med paragrafer
— hon kände på ordens valör
och präntade ner epitafer
som nog skulle vinna gehör.

"Oh, Ebbe", då sade ministern
"du gjort mig så rasande glad.
Vi struntar i alla registern!"
Och steg ur sitt rosendebad.
I famntag de dränkte excessen
— det gällde att frejdigt gå på.
Då skymtar i fönstret Expressen
som undrade vad som stod på.

Då träder i dörren en gosse
en rödlätt ungdomsdrabant.
En välställd men kämpande sosse
som förde sig ytterst galant.
"Herr Ebbe!" hon sade förvånad.
"Vad gör du i detta mitt rum?
Jag borde egentligen dånat
men nöjer mig med att bli stum."

Statsrådet svepte en kapp
och skydde sin rättvisa kropp.
"Oh, Ebbe, nu måste du sjappa.
Jag hör någon komma hitoppl!
Vi är bara vänner, förstår ni
det hänt inget alls i min holk.
Små misstag det alla begår vi
som alla väl vet, kära folk!"

"Fru statsråd", herr Ebbe då sade.
"Stig genast nu upp ur ditt bad.
Jag har några saker att göra
som kräver ditt namn på en rad.
Se här vad jag redan har skrivit
— det måste dock hållas sekret —
ett papper som skall öppna världen
och ge mig rätt hög dignitet."

Epilog:
Så gick det en vecka som vanligt
som vanligt med rosendebad
och statsrådet gjorde sin rättsplikt
och verkade avspänd och glad.
Så kom dock i morse beskedet:
bryt upp från din buudoarl!
Hav tröst dock i härjade redet!
Herr Ebbe han sitter ju kvar!

ad tru - ba -

Ebbe Carlssons advokat tiger

Av SVANTE LIDÉN

Ebbe Carlsson och P-O Karlssons advokat Tony Sandell, tiger som muren.

— Jag kommenterar inte var mina klienter befinner sig, säger han till Expressen.

— Men vill åklagaren dem något behöver han bara ringa mig. Vi ställer upp när som helst.

På en presskonferens i fredags berättade justitieminister Anna-Greta Leijon att den gamle vännen Ebbe Carlsson talat om för henne att han medverkat i olagligheter.

— Jag vill inte spekulera i Leijons uttalande, säger Sandell. Det kan finnas flera skäl till varför hon sade det hon sade. I övrigt har jag inga kommentarer.

Tony Sandell, 49, som bor i Danderyd med fru och två barn, arbetar på Lindahls advokatbyrå på Strandvägen i Stockholm.

Han satt i styrelsen för advokatsamfundet 1986-87 och var med i styrelsen för Hufvudstadspress fram till kursen i april förra året.

I fjol försvarade han journalisten Per Lorentzon som åtalats för att ha tagit fram datauppgifter om SCB-chefen Sten Johansson. Lorentzon frikändes.

— Men just nu koncentrerar jag mig på vad som händer mina klienter och för närvarande händer just ingenting. Inte som jag tänker kommentera i Expressen i alla fall.

EXPRESSEN 6/6-88

5/6-88 EXPRESSEN

Bengt Westerberg:

DÄRFÖR MÅSTE LEIJON GÅ

■ ■ — Jag är glad över att ha en justitieminister som känner så starkt för att mordutredningen skall leda fram till konkreta resultat.

Det sa Ingvar Carlsson på fredagskvällen. Han säger sig hysa fullt förtroende för justitieministern och anser att hon skall sitta kvar.

Att landets justitieminister känner starkt för att man skall finna Olof Palmes mördare är närmast självklart. Men denna vällovliga strävan ursäktar inte vad som helst.

■ ■ För drygt ett år sedan bröt mordspaningen samman. Polismästaren Hans Holmér kunde inte samarbeta med de ansvariga åklagarna. Spaningsarbetet omorganiserades för att det skulle få en entydig ledning. Efter regeringsbeslut lades ansvaret på riksåklagaren och rikspolischefen.

Trots denna bakgrund har Anna-Greta Leijon medverkat till att spaningsarbete bedrivits vid sidan av den ordinarie spaningsledningen.

Hon har skrivit under ett rekommendationsbrev

Foto: LASSE NYBERG

Anna-Greta Leijon har begått misstag av en art som den högste beskyddaren av rättsvärden i ett land inte får begå, skriver Bengt Westerberg.

för förläggaren Ebbe Carlsson av vilket det, enligt hennes egna uppgifter, framgår att han på hennes uppdrag bedriver undersökningar i anslutning till mordet på Olof Palme.

Jag vill nämna att när jag i onsdags kontaktade Anna-Greta Leijon för att få information i saken ne-

kade hon bestämt till att hon gjort någonting som skulle kunna uppfattas som att hon givit något uppdrag till Carlsson: I fredags kväll tog hon tillbaka det och erkände hur det förhöll sig.

Justitieministern har skrivit under brevet utan att samråda med

någon, vare sig i regeringen eller i den ordinarie spaningsledningen.

• Justitieministern har inte sedan rekommendationsbrevet utfärdats meddelat den ordinarie spaningsledningen vad hon gjort.

• Justitieministern säger sig inte heller ha informerat någon annan om åtgärden.

• Justitieministern har inte registrerat handlingen utan, sannolikt i förhoppningen att ingen skulle upptäcka vad hon sysslade med, låst in den i sitt kassaskåp.

■ ■ Det finns rader av frågetecken i affären Ebbe Carlsson. De måste rätas ut.

Men de fakta om Anna-Greta Leijons roll som är kända, och som hon själv har bekräftat, är tillräckliga för att slå fast att hon i detta fall har handlat omdömeslöst. Hon har begått misstag av en art som den högste beskyddaren av rättsvärden i ett land inte får begå.

Om Ingvar Carlsson inte förstår det och byter ut sin justitieminister sviktar också hans omdöme.

BENGT WESTERBERG

Döm ingen ohörd

12. Siråva eller att ge personer, som kritiseras i faktaredoisande material, tillfälle att bemöta kritiken samtidigt. Var särskilt varsam i fråga om anmälningar till JO, KO, NO, advokatsamfundet och andra offentliga instanser. Var uppmärksam på att anmälningar och stämningssansöknings kan ha till enda syfte att skada den anmälda.
13. Publicera inte anmälan om brott utan att noga pröva om anmälan kan anses grundad. Återge inte ovidkommande uppgifter om personer, som har nämnts i samband med brott.
14. Föregrip inte domstols eller därmed jämlörbar myndighets avgörande genom att ta parti i skuldrågan. Återge båda parternas ståndpunkter. Har ett mål refererats, bör även domen eller annat avgörande redovisas.

Var försiktig med namn

15. Avstå från nampublicering, som kan skada, om inte ett uppenbart allmänintresse kräver att namn anges. Detta gäller bl a till offentliga myndigheter anmälda, för brott misstänkta eller dömda personer.
16. Om inte namn anges undvik att publicera bild eller att lämna uppgift om t ex yrke, titel, ålder, nationalitet, kön, som gör det möjligt att identifiera vederbörande.
17. Omnamn inte att personer dömts i tidigare brottmål, om inte särskilt starka skäl föreligger.
18. Granska kritiskt uppgifter om personer som är efterlysta vid polisutredning.
19. Observera att hela ansvaret för namn- och bildpublicering faller på den som återger materialet.

KOMMENTAR TILL DEL I

För tolkning av begreppet "god publicistisk sed" svarar för pressens del i första hand Pressens Opinionsnämnd samt i ärenden som inte hänskjuts till nämnden Allmänhetens Pressombudsman. Det bör uppmärksammas att Pressens Opinionsnämnd och Allmänhetens Pressombudsman ej prövar fråga om avsteg från reglerna i radio- eller televisionsprogram. För granskning av dessa program finns den av regeringen utsedda Radionämnden.

Opinionsnämndens utslag publiceras förutom i den klandrade tidningen i refererande form i Pressens Tidning och tidningen Journalisten. Abonnemang på nämndens utdrag kan beställas hos TU.

Pressens SamarbetSNämnd (PK, SJF och TU) utger årligen en sammanfattning av de ur principiell synpunkt viktigaste ärendena hos opinionsnämnden.

Radionämndens beslut kan rekvideras hos nämndens kansli.

8

I PUBLICITETSREGLER

Ge korrekta nyheter

1. Massmediernas roll i samhället och allmänhetens förtroende för dessa medier kräver korrekt och allsidig nyhetsförmedling.
2. Var kritisk mot nyhetskillorna. Kontrollera sakuppgifter så noggrant som omständigheterna medger, även om de tidigare har publicerats. Ge läsaren/mottagaren möjlighet att skilja mellan faktaredoisning och kommentarer.
3. Löpsedel, rubrik och ingress skall ha täckning i texten.

Ge plats åt bemötanden

4. Felaktig sakuppgift skall rättas, när det är påkallat. Den som har befogat anspråk att bemöta ett påstående skall beredas tillfälle till genmäle. Rättelse och genmäle skall i lämplig form publiceras utan dröjsmål och på sådant sätt att de kan uppmärksammas av dem som har fått del av de ursprungliga uppgifterna. Observera att ett genmäle inte alltid kräver en redaktionell kommentar.
5. Publicera utan dröjsmål Pressens Opinionsnämnds klandrande uttalanden i fall som rör den egna tidningen. Förlar på samma sätt med uttalanden från Allmänhetens Pressombudsman om ärendet inte hänskjutes till opinionsnämnden för bedömning.

Respektera den personliga integriteten

6. Avstå från publicitet, som kan kränka privatlivets helgd, om inte ett oavvisligt allmänintresse kräver offentlig betyning. Övervåg särskilt noga publicering av familjelivster och vårdnadsärenden med hänsyn till den skada som kan förorsakas de berörda.
7. Iaktta stor försiktighet vid publicering av självmord och självmordsförsök särskilt av hänsyn till anhöriga och vad ovan sagts om privatlivets helgd.
8. Visa alltid ofren för brott och olyckor största möjliga hänsyn.
9. Framhåv inte i rubriker, på löpsedlar eller på annat sätt berörda personers ras, börd, nationalitet eller kön, om detta är ovidkommande eller kan uppfattas som misskrediterande. Samma princip gäller om yrkesbeteckningar, politisk tillhörighet eller religiös åskådning.

Var varsam med bilder

10. Vad som i dessa regler sägs gäller i tillämpliga delar även om bildmaterialet. Undvik bilder som kan kränka och sära.

7

RUBRIKER DAG FÖR DAG 1929-04-24 - 1929-06-08

Nya Dagligt Allehanda

25/4	Första sida forts s 2	Förföljelsekampanj mot jordbrukarbanken ----- Vilket kan syftet vara ? ----- Oberättigade insinuationer ----- Bankens ställning starkt likvid - likväl viss förklarlig nervositet hos insät- tarna
8/5	Första sida	Jordbrukarbanken uppslukas av två stor- banker ? ----- Rykten av ganska bestämd form- bud på aktierna till regeringen. ----- Hopkoppling med ersättningsfrågan till Allmänna Sparbanken ? ----- Hur ska det gå med jordbrukarbankens stora personal ?
12/5	Första sida	Ny banksensation: JB skall försäljas. ----- Regeringsproposition väntas på tisdag. ----- Bankens portfölj granskad - delar av aktiekapitalet förlorat. ----- Ingen risk för insättarna.
14/5	Första sida	Jordbrukarbankens avveckling-K proposi- tion väntas en av de närmaste dagarna.
15/5	Första sida	Sparbankskraschen inför riksdagen
17/5	Första sida	Stockholms Hypotekskassa och Jordbrukar- banken
	sid 6	Vänsterns attack mot finansministern slöt med fiasko
22/5	Första sida	Kommunikén om jordbrukarbanken under- känns. ----- Märklig högerreservation i utskottet ----- Orimligt att garantera alla insättar- medel.
23/5	sid 3	Utskottsbeslutet om jordbrukarbanken justerat

		Fem högermän ha reserverat sig
	sid 6	Socialdemokratisk-kommunistisk aktion mot finansministern
		Anmärkning för statsrådets befattning mot jordbrukarbanken.
		Anmärkningen mot försvarsministern blev fiasko.
29/5	första sida	Bankutskottet och konstitutionsutskottet Reservationer av högerledarna. Kritiken mot finansministern oberättigad
	sid 8	Stödaktionen för jordbrukarbanken tillstyrkt - Intet placeringstvång för monopolbolagen.
30/5	Första sida	KU anmärker mot finansministern med tolv röster mot sju. Socialisterna förstärkta med Hrr Bergström och Hellberg - Den tredje frisinnade röstade ej. Amper kritik från reservanternas sida.
1/6	Första sida	Riksdagsbataljen om Jordbrukarbanken Stora anföranden i båda kammrarna av finans- och justitieministern Bankoutskottets förfarande i strid med Sveriges rikets lag, konstaterar justitieministern
2/6	sid 2	Anmärkningen mot finansministern inför riksdagen. Andra kammaren lade utskottets memorial med gillande till handlingarna. Dagslånga debatter i båda kamrarna
3/6		Man håller isär saker och ting
4/6	Första sida	Ingen regeringskris - hela ministären Lindman stannar Officiell kommuniké på tisdag
7/6	Första sida	Strid mot finansministern i riksdagens elfte timme

Deklarationer av Hrr C G Westman och P A
Hansson

Statsregleringen godkänd efter korta men
intensiva debatter

8/6

Första sida

Ministären stannar - ombyte av finansmi-
nister förestår - Avspänning ?

Riksdagens sista arbetsplena överstökade
på ett par minuter inför tomma bänkrader

Kortvarig konselj på lördag förmiddag

Arbetet

- 14/5 Första sida Storfinansens kupplaner mot jordbrukar
banken en riksskandal av stora mått

1/2 sida Finansministern lät fyra storbanker
genomsnoka jordbruksbankens portfölj

Nils Wohlin en landsfara
- sid 3 Jordbruksbankens ställning är god
- Sid 5 Regeringen drar sig till sist ?
- 15/5 Första sida Interpellation av P A Hansson om jord-
brukarbanken
- 16/5 Första sida Wohlin tvingas avgå ?

regeringens kovändning räddar ej pres-
tigen

Anmälan ? Eller en kraftig åthutning
från utskottet
- 17/5 Första sida Regeringskris tidigast i slutet av denna
månad

En demarch hos Kreugerorganet som detta
förnekar

Hr Wohlins ställning blir all mera o
hållbar
- Första sida Finansministern har medverkat till att
jaga upp stämningen

Ett sådant vårdslösande måste skarpt
påtalas

Jordbrukarbanken bör upprätthållas och
stödjäs
- 18/5 s 5 Finansminister har icke reda på kredit-
kassa
- 22/5 Första sida Staten lämnar garanti åt insättare i
jordbruksbanken

Ett viktigt principbeslut i bankutskot-
tet

Wohlins söl

Thorsson behövde fyra dagar Wohlin 24
- s 5 Högerpartiet slår vakt om Wohlin

23/5 s 4 Statsmonopol bör använda jordbruksbanken

Två nya motioner

s 7 Anmärkning mot finansministern har fram-
ställtts

Remiss till KU

Flyg leker imitator

29/5 Första sida Angreppen mot jordbruksbanken saknade
grund

Väsentlig orsak till att banken råkade i
svårigheter

Bankutskottet framlagt förslag till åt-
gärder

Första sida Anmärkning mot Hr Wohlin enligt paragraf
107

Utskottsdebatt i natt

Klart idag Bevillningsutskottet med

31/5 Första sida Pressad av Wohlin tvangs Bankstyrelsen
att öppna portföljen

Storbankerna anmodas köpa

Statsministerns finger med i spelet

1/6 Första sida Bankdebatten på ett högt sakligt plan

s 5 Bondeförbundarna rädda Wohlin

Väntas lägga ned sina röster vid vote
ring idag

Herr Winkel tråkig som vanligt, talar
för ett , yrkar bifall för ett annat

Justitieministern väckte sensation

3/6 Första sida Vad Thorsson hann på nio dagar tog tju-
gosex för Hr Wohlin

Regeringsskutan, illa beskjuden, seglasr
nu fram med en synnerligen tilltrasad
rigg

Statsministern var efter natten ytterst
återhållsam beträffande regeringens öde

sid 4 Vad Thorsson hann på nio dagar tog tju-

	och sid 9	gosex för Hr Wohlin
5/6	Första sida	Regeringen har satt sig i ett ohållbart läge ----- Kommer i motsättning till riksdagen ----- Partistyrelsen har uttalat sig
7/6	sid 7	Gruvlig attack i riksdagens elfte timme ----- Kommunistinterpellation i elfte timmen ----- Hr Flyg är åter ute och flaxar
	sid 13	Ny framstöt i riksdagen ----- Hr Hansson: jag hade hoppats slippa sett Hr Wohlin
8/6	Första sida	Finansministern har avgått
	sid 5	Hr Wohlins sorti har fullbordats ----- Tio minuters konselj med längre överläggning efteråt
	sid 11	Hr Wohlins offer kan anses gagnlöst ----- Stockholmspressen om finansministerns avgång
	sid 13	Hr Lundvik vikarierar

Svenska Dagbladet

- 10/5 Första sida Förhandlingar om försäljning av Jordbrukarbanken

Dock intet bud från våra storbanker

Hemlighetsfullt - Insättarna har icke någon anledningen till oro
- 12/5 sid 13 Proposition väntas om försäljning av Jordbrukarbanken

Landsortsbanker villiga att dela upp banken

Portföljen granskas

Något definitivt förslag till åtgärder förelag ej på lördagen
- 15/5 Första sida Proposition om jordbrukarbanken har nu utlovats

Insättare bör kunna känna sig lugna

Regeringsbesked borde ha kommit förr tyckte Hr Ekman
- 16/5 Första sida Jordbrukarbankens dåliga engagemang till kreditkassan ?

Den bebådade K propositionen framlagd

Gammal surdeg från Svenska Lantmännens bank - Förlust 5,5 millioner
- 17/5 Första sida Finansministern anklagas och slår angreppen tillbaka

Upprörande oskicklighet säger P A Hansson om finansminister Wohlin

Ett glänsande svar, i vilket anmärkningarna punkt för punkt vederläggas

Finansministern får applåder från läktaren

Hr Engberg begär ordet men har inget att säga
- 18/5 Första sida Ett lättsinnig långivning till Hypotekskassan

Hur P H Sjöblom hotatde jordbrukarbanken - Checköverdrag

		----- Varför undersöktes ej Mälarhöjdsbolaget
22/5	Första sida	Jordbrukarbanken: Bankoutskottet ute som ambulans ----- Goda pengar efter dåliga - medecin för en sjuk bank ----- Banken må gärna misskötas - insättarna få likväl fullt
23/5	Första sida	Aktionen mot Hr Wohlin ----- Kommunisterna samgå med socialisterna ----- Hr Möller och Hr Flyg gör anmälan till KU
23/5	sid 7	Bankoutskottet splittrat - högermän vägrar godkänna bankkommunikén
24/5	sid 6	Förhistorien till kommunikén om jordbrukarbanken - samtliga högermän protesterade ----- Bankoutskottets protokoll för tisdagen nu justerat
29/5	Första sida	Utskottsbeslut om anmärkning mot hr Wohlin ----- Nattarbete i Konstitutionsutskottet; lördagsdebatt ----- forcering ----- Bankoutskottet tillstyrker förslaget om stödaktion
31/5	Första sida	Anmärkningarna mot finansministern
	sid 7	Socialdemokrater och Bondeförbundare stå mot finansministern
2/6	Första sida	Aktionen mot finansministern vann andra kammarens gillande, lades till handlingarna i första
4/6	sid 5	Pressopinion om regeringens ställning
7/6	Första sida	Angeppet mot regeringen fortsätter ännu ----- Kommunisterna ta även denna gång led-

ningen

Flyg i farten

Interpellation om regeringens sammansättning

8/6

Första sida

Finansminister Wohlin avgår

Bondeförbundets anslutning till vänstern

oppositionen framkallar partiell kris

Skarpt angrepp av K G Westman föranleder
hr Wohlin att begära avsked för att ej
bereda regeringen svårigheter

Första sida

Kortvariga men sensationella riksdagsplena

Tyngdpunkten förflyttad till första kammaren

samverkan

Socialdemokraterna och Bondeförbundare

Socialdemokraten

- 10/5 sid 4 Ryktesspridning kring jordbrukarbanken
- 11/5 sid 4 Regeringen vill sälja aktierna i jordbrukarbanken
-
- Storbankerna vilja komma åt dem billigt
-
- Uppgift om en inhiberad regeringskonferens
- 14/5 Första sida Kreugerorganets hetsaktion mot Jordbrukarbanken
-
- Ombud för de spekulerande bankerna kallades av regeringen för att granska bankens portfölj
-
- Storfinansens har ett bestämt intresse av att jordbrukarbanken misskrediteras
- 15/5 Första sida Kupplanerna mot jordbrukarbanken länge förberedda
-
- Harm över uppträdandet mycket stark även på högerhåll
-
- Interpellation i riksdagen om regeringens inställning till hetsagitationen mot den statsägda banken
- 16/5 Första sida Bankernas dag i riksdag och polishus
-
- Kovändning av Wohlin
- 17/5 Första sida Finansministern på de anklagades bänk
-
- Hr Wohlins uppträdande är upprörande oskickligt
- 18/5 Första sida Hr Tamms blamage
- 22/5 Första sida Jordbrukarbanken. Beslut i princip i bankoutskottet
-
- Statens ställning som ägare måste innebära full trygghet

- 23/5 Första sida Statsrådet Wohlin har nu anmälts till Konstitutionsutskottet

hans befattning med jordbrukarbanken föremal för ansvarskrävanden

Anmälan gjord av Gustaf Möller
- 24/5 Första sida Finurligt balansnummer
- 25/5 Första sida Storfinansens regering måste avlägsnas

Stockholms arbetarekommun uttalar sig

Besked åt Lidmans ministär

Jordbrukarbanken bör stödjas
- 29/5 Första sida En grav anmärkning mot hr Wohlin

Bankoutskottet påtalar skarp uraktlåtenhet att stilla insättarnas oro
- 30/5 sid 3 Högerreservanterna fåordiga om jordbrukarbanken
- 31/5 Första sida Finansministern har åsidosatt hänsynen till rikets sannskyldiga nytta och brustit i sin skicklighet
- 2/6 Första sida Domedag över herr Wohlin och storbanksregeringen

Anmärkningen gillad av den folkvalda. Senaten instämmer
- 4/6 sid 4 Lindmans regering har gjort sig till ett åtlöje inför landet

förvirring i högerpressen som ger prov på rent ynkelig argumentering

pressuttalande
- 5/6 Första sida En krigsförklaring mot herr Lindman

Ministären har nu övergått till att

		bliva en klart anti-parlamentaristisk regering

		Hr Lindman struntar i folkrepresentationen

		Med Wohlin mot riksdagen
sid 4		Hur långt tål regeringen kallt stål ?

		Borgelig vänsterpress reagerar skarpt mot kvarsittarregeringen

		Socialdemokratisk press likaledes
6/6	Första sida	Svara Lindman ! Till auditorium i morgon kväll
7/6	sid 4	Trumelden mot regeringen ökas

		Gemensam front för borgelig vänsterpress och arbetarpress
8/6	Första sida	Svart fredag för Lindmanska regeringen

		Wohlin tvingad att inge sin avskedsansökan

		Karl XIV Johans system omöjligt i 1929 års Sverige
	Första sida	Opinionsstormen sopar bort hr Wohlin

		Kvarstannande skulle bereda regeringen svårigheter

		Konselj kommer att hållas idag
	Första sida	Försök till antiparlamentariskt styrelsesätt möttes av socialdemokratisk kampvilja

		Storstilar tal av Rydén

		Massanslutning till Stockholms arbetare kommuns protestmöte å auditorium på fredagen
	Första sida	Mötes resolution återges

sid 5

Osminkade råd till regeringen att
försvinna

Riksdagens majoritet säger ifrån så att
det ej kan missförstås

Bondeförbundarna med

Hr Westman: att stanna vore ett brott
mot parlamentarismens princip

Ledare

Nya Dagligt Allehanda

- 12/5 Jordbrukarbanken
16/5 En överraskning
17/5 Dagen efter stämning
20/5 Följderna likgiltiga
23/5 Dåliga nerver
26/5 Hr Möllers nyvunna lärjungar
27/5 En underbar historia
29/5 Politisk rättfärdighet
2/6 XXXXXXXXXXXXXXX
3/6 Välska seder
4/6 Ministären kvarstannar oförändrad
5/6 Regeringen stannade kvar
7/6 XXXXXXXXXXXXXXX
8/6 Finansministerns avgång

Arbetet

- 13/5 Jordbrukarbanken
14/5 Storfinansens passopp
15/5 Skandalen växer
16/5 Regeringen åtrade sig
17/5 Konsekvenserna
18/5 Frågor på riksdagens bord (där jb nämns och att denna affär överskuggat allt annat)
22/5 Staten och jordbruksbanken
24/5 Herr Wohlin inför KU
25/5 Den springande punkten
26/5 En statsbank ?

3/6 En skuggregering
6/6 Vad sedan ?
7/6 Hr Bismark, Hr Wohlin och Hr Trygger
8/6 Avgången

Svenska Dagbladet

15/5 I bankskandalens tecken
16/5 En dyrbar statsbank
17/5 Bakdantarna visas hem
30/5 Bankoutskottet och Jordbrukarbanken
2/6 Bankbataljen
5/6 Regeringen fortsätter

Socialdemokraten

13/5 Hr Wohlin
14/5 Landsfara
17/5 Ohållbart
19/5 Antingen - eller som man bäddar får man ligga
22/5 En granskning av Hr Wohlins remissdebattstal. Hr finansministerns vederhäftighet belyst
25/5 Mognad situation
31/5 Inför KU-tribunalen Pappren läggs på bordet
2/6 En dömd regering
3/6 Bluff
5/6 Regeringen mot riksdagen - en allvarlig situation
7/6 Närgånga frågor
8/6 Ett ärelöst offer

RUBRIKER LEIJON - CARLSSON 1988-06-01 - 1988-06-08

Expressen

- 1/6 Första sida Holmér i hemlig Palme - spaning
Leijon godkände åklagarna ovetande
sid 6-7 Hemlig grupp jagar mördaren
Uppdraget godkänt av regeringen
" Det finns goda skäl att koppla in mej "
sid 8 Justitieministern visste hela tiden
sid 9 Palme-spanare fick inget veta
Grundlagsexpert : Man kommer att tänka på
polisorganisationer i diktaturstater
sid 10 Det okända mötet på morddagen
sid 11 En man som älskar hetluften
sid 12 " Jag tvivlar på att det här är lagligt "
sid 13 Holmér vägrar tala om hemliga jakten
Riksåklagaren intresserad av all ny informa-
tion
Vi har bett Carlsson om hjälp en gång
- 2/6 Första sida Hemligt brev från Leijon
Hon öppnade dörrar åt private palme-spanaren
sid 6-7 SÅ HJÄLPTE LEIJON TILL
sid 6 Hennes brev öppnade dörrar
sid 8 Prata med Leijon sa Ingvar Carlsson
Dagen då ministern backade
sid 9 " Sossarnas hemliga polis är inblandad "
Och polischefen ångrade sig
- 3/6 sid 6 och 7 EBBE CARLSSONS HEMLIGA RESA
sid 6 Vad gjorde han i England
Banisadr om mordet på Palme
sid 7 Pressad Leijon kom hem i natt

sid 8	Zeime skakad " det verkar som Holmér trycker på "
sid 9	Holmér bitter " Byråkratin viktigare än mör-darjakten "
4/6 Första sida	Carlsson visste allt - men Leijon kan tvingas gå
sid 6 och 7	Carlsson spelar högt
sid 6	- igår satsade han hela regeringen VPR kan avgöra allt
sid 8	Statsministern mötte Holmér
sid 9	Smuggelpolisen jobbar för Säpo
sid 10	Expressens avslöjanden dag för dag
sid 11	En enig trio som vill fälla Leijon JK utreder smugglingen Åhmansson hårt pressad
5/6 Första sida	Leijon godkände krav på hemlig spaningscent-ral
sid 6	Carlsson-ligan lät miljonerna rulla Ebbe Carlssons advokat tiger
sid 7	Utrustning i rena James Bond - stilen
sid 8 och 9	Leijon jobbar på - och köper örhängen
sid 8	Hemliga brevet släpps i morgon
sid 10	Heta spåret: Palme var dömd till döden
sid 11	Jakten på den försvunne Werner
6/6 Första sida	Leijon ljög
sid 6 och 7	Leijon visste att Fischer betalade
sid 6	Inga pengar från Bonniers förlag
sid 7	" Ebbe ville ju ha stålarna "
sid 8	Krismöte hemma hos statsministern - " Jag har fortsatt förtroende för Leijon "
sid 10	Leijon ljög om brevet också

sid 11 Hon har begått ett klart brott
 sid 12 Lars Werner tillrätta
 sid 12 Ebbe Carlsson suckar: " Alla jagar mig "

sid 23 Carl Bildt skriver om affären Ebbe Carlsson -
 " En känd äventyrare förses med fullmakt av
 Sveriges justitieminister "

7/6 Första sida Säpo-chefen och Ebbe på hemliga resor till
 England

sid 6 " Jo, jag sa det till Ebbe "
 Ambassadör inte informerad

sid 7 Säpo-chefen " Starka krafter har funnits med
 i bilden "

sid 8 Leijon vägrar släppa greppet

sid 9 Carlsson låter regeringen gå ?

sid 10 Det här skulle bli den hemliga spioncentralen
 Så används avlyssningsutrustningen
 Ebbe fick hjälp av journalistvänner

8/6 Första sida Ebbe gav Säpo order
 I natt dansade Leijon

sid 6 Ge fri lejd för grejorna
 Ebbe gav Säpo-chefen order
 Han gjorde av med 1,3 miljoner

sid 7 Ebbes egna PKK - spanare

sid 7 och 8 Svåraste dagen slutade till musik

sid 10 Thage Petersson "Jag lovar att aldrig ljuga"

sid 11 Här är Ebbe Carlsson - affären dag för dag
 Nu blir det strid om granskningen

sid 12 James Bond komplex SSU - basen om Leijon och
 Ebbe
 Strebrar och klättrare

Svenska Dagbladet

- 2/6 Första sida inrikes Bokförläggare var palmespanare
Bokförläggare ledde Palme-utredning
Ebbe Carlsson med i hemliga spaningsmöten
Holmér kallade på sin vän
Åhmansson bekräftar kontakt med Banisadr
- 3/6 Första sida inrikes Fler resor för Carlsson
Oförsiktigt att utnyttja Holmérs vän
" KU måste ta reda på om s har hemlig plats "
Leijons brev öppnade dörrar
Banisadr bekräftar kontakten
- 4/6 Första sida inrikes Ebbe Carlssons livvakt fast med illegal utrustning
Ebbe Carlsson hade beställt avlyssningsutrustning - livvakten fast i tullen
Brittisk TV skulle göra film om PKK-spåret
Åklagarna väljer att tiga
- 5/6 Första sida inrikes Utrensning i Säpo-grupp efter smugglingsaffären
Aktivt VPK - stöd krav för bifall till misstroende
Illegal avlyssning planerades av " kurdgruppen " inom Säpo
Ebbe Carlsson ringde diplomat
Leijons avgång snabbt krav
Bildt kräver klara besked
C och Fp avvaktar
VPK har nyckelroll
Polisens brev för Ebbe Carlsson
Smuggling J K-utreds
RÅ vill veta mer

6/6	Första sida inrikes	<p>Finansman betalade privat Palme-spaning</p> <p>Ebbe Carlssons livvakt fick eget rekommendationsbrev av Säpo</p> <p>Ebbe Carlsson ville ha eget högkvarter</p> <p>Leijons brev för Carlsson</p> <p>C berett att yrka misstroende</p>
7/6	Första sida "Ebbe Carlsson affären"	<p>Enad opposition kräver justitieministerns avgång</p> <p>Hemliga lokalen avslöjad</p> <p>Enig opposition beredd att fälla Leijon Werner tog ställning efter personligt möte</p> <p>Carlsson tar strid för sin minister</p> <p>Misstroendeförklaring hänger på VPK</p> <p>Härifrån skulle jakten styras</p> <p>Krisen dag för dag</p> <p>Miljonbidraget kan bli ett knepigt skatteärende</p> <p>Åklagarna tror på fortsatt samarbete</p> <p>Jurist - expert kritisk</p> <p>Tele-experten granskar utrustningen</p>
8/6	Första sida Ebbe Carlsson sidan	<p>Leijon går - till valrörelsen</p> <p>Carlssons mordspår avfärdade</p> <p>Westerberg blev ursinnig</p> <p>Leijon tvingas avgå Peterson på dubbla poster</p> <p>Extra KU-möte direkt</p> <p>Thage Petersson - Nya metoder i spaningen måste prövas</p> <p>Bildt- Rättsäkerheten äventyrades</p> <p>Westerberg - Enastående uttryck för maktens arrogans</p> <p>Werner- en minister är för lite</p> <p>Ebbe Carlsson hittade inget nytt</p>

Fischer - hjälpte också Holmér

Tullens beslag hemligstämplas

Spaningen pågår som vanligt

Leijons senaste karriär-intensiv och kort

Brödraskap med mål att styra Sverige

Dagens Nyheter

- 2/6 Första sida Utredning om Palme i tysthet
inrikes Palmeutredningen förläggare fick hemligt uppdrag
- 3/6 Första sida Privata utredaren fall för KU
politik KU granskar förläggarens roll
- 4/6 Första sida Ebbe Carlsson i smuglingsaffär Leijon ångrar hjälp med brev
Inrikes Intressant hypotes- Pkk-spår hett igen
Leijon om Ebbe Carlsson affären Jag ångrar att jag skrev brevet
Holmérs livvakt greps av tullen
Kopplingen Iran-PKK ny hypotes (DN-bakgrund)
Ebbe Carlsson övertygade regeringen - Holmérs spår överlevde
Lidbom förnekar uppdrag
- 5/6 Första sida Därför engagerades Ebbe Carlsson - Säpo skötte inte sitt jobb
Inrikes Tvekan om misstro mot Leijon
Motivet bakom regeringens agerande Säpo-miss-tag skulle döljas
Bildt tvekar om misstroende
Sekretessen kan hävas
Livvakten nekar brott
Huvudspåret gick i repris
Många privata Blomkvistare
Avgörande i veckan
Inget tips till tullen
- 6/6 Första sida Ebbe Carlsson affären Miljonär betalade spaning
Inrikes Känd finansman betalade två miljoner
Sten Andersson fick inget veta

7/6 Första sida Misstroende mot Leijon - Regeringen kan tvingas avgå
Ebbe Carlsson, operatör
Vänskapens munkavel

sid 6 Enig opposition vill fälla Leijon
Starkt stöd från S-gruppen
Total tystnadsplikt

sid 7 Smuggelgodset i hög spionklass
"Alla" känner Ebbe Carlsson
Evig strid mellan s och Säpo
Fischer stod för livvakten
Carlssons lokal stängd
"PKK-Iran inte min teori"
Fri grupp Holmérs idé
Leifland protesterar mot Leijon

8/6 Första sida Tunga statsråd mot Leijon
Westerberg " skitförbannad "
Säpos egen grupp ändras

Inrikes Leijon valde att avgå
Westerberg vred:maktens arrogans oerhörd
Tung kritik även i riksdagsgruppen
Oppositionen Valtaktik förnekas indignerat
Dubbeljobb för veteran
Besvikelse i rörelsen Hon var ju så duktig
Tung politiker men ingen jurist
Säpochefen: Carlsson verkade trovärdig
Tullen visar inte fynden
Carlssons uppdrag okänt av UD
Företrädare med problem
En dag av kampsång och tårar

Arbetet Syd och Arbetet Väst (Rikstidningen)

(Artiklar märkta * återfinns endast i Arbetet Väst och artiklar märkta ** återfinns endast i Arbetet Syd)

- 2/6 s7 "Palme-
mordet " Vi ångrar att vi anlidade Carlsson
Leijon informerad
- 3/6 inrikes Han lovar nya fakta om mordet på Palme
Förra Iranpresidenten:jag har säkra källor
Ebbe Carlsson fick huvudroll i riksdagen
- 4/6 Första sida Pressad Leijon ångrar brevhjälp till Ebbe
Carlssons " olagliga " verksamhet TRAGISKT
inrikes Anna-Greta nära att falla i gråt
Kurdspåret skulle världslanseras
Kommenterar inte affären
Tullen tiger om livvaktens smuggling
** Borgligt krav : avgå
** Förtroendet kvar
** Rikspolischefen : JK måste utreda
- 6/6 Första sida Nya bitar i Ebbe Carlsson affären 1/Leijons
brev 2/ Fischers pengar JAG BETALADE
inrikes - Det var jag som stod för pengarna
Anna-Gretas hemliga brev
* Krismöte igår, besked idag från regeringen
** Kul att äga 200 miljoner
** Polis söker TV-producent
** Misstroendevotum kan fälla regeringen
** Ingvar Carlsson stödjer Leijon
- 7/6 Första sida **KRISEN** Ska hela regeringen avgå ? Idag kan
det avgöras
inrikes Oppositionen vill ha bort Leijon (Helsides)
Nu går striden mot kulmen
... men statsministern ger sig inte: Leijon
har stort stöd

8/6 Första sida
inrikes

Blir det talman som får bollen
Nu är allt utrett - vi är överens
Krafter inom Säpo vill stoppa sanningen
Apparaten granskas i Malmö
Affären anmäld till KU
Jag kommer tillbaka
Snart kan hon bli minister på nytt
Statsministern utlovar tung post i ny regering
Jag är inte ute i kylan
Han rasar mot statsministern-Uttryck för
maktens arrogans
Detta är ett riskabelt jobb
Leijon fick livvakt
På möte redan idag
Jag har inte precis längtat efter det här
Nu vill de tona ner sina roller (Fischer)
Idag börjar förhören med Ebbe Carlsson
Leif G W Persson hoppar av jobbet
Affären dag för dag
En särskild spaningsgrupp krävdes för PKK-
spåret
* Spåret som ändrat livet för många
** Leifland vill ha besked
** Malmö : inga rimliga proportioner

Ledare EBBE CARLSSON - LEIJON

Arbetet

- 3/6 Det är bra att mordet utreds
- 4/6 ** Lite fel men mycket rätt
- 6/6 Det osmakliga spelet om Leijon
- 7/6 En riktig skandal
- 8/6 Vilken roll spelar Säpo ?

Svenska Dagbladet

- 2/6 Regeringspoliserna
- 3/6 Statsrådet och Carlsson
- 4/6 Fördämningarna brister
- 5/6 Statsministerns roll
- 6/6 Ofrånkomlig reaktion
- 7/6 Carlssons ledarskap
- 8/6 Och nu sanningen

Dagens Nyheter

- 3/6 Räkenskapens dag
- 4/6 Omdömeslöst sa Leijon
- 5/6 Ansvaret finns högst upp
- 7/6 På väg mot regeringskris
- 8/6 Personen går, oredan består

Expressen

- 2/6 Hjälpen från Sapo
- 3/6 Denna hemligstämpel är ett grundlagsbrott
- 4/6 Carlsson och Carlsson
- 5/6 Därför måste Leijon gå
- 6/6 Med Fischers pengar
- 7/6 Carlssons kris Riksvelingen
- 8/6 Nej, krisen är inte över

PUBLIKATIONER FRÅN AVDELNINGEN FÖR MASSKOMMUNIKATION

Vid Avdelningen för Masskommunikation publiceras tre serier av avhandlingar och rapporter:

Göteborgsstudier i masskommunikation
Rapporter från Avdelningen för masskommunikation
Arbetsrapporter från Avdelningen för masskommunikation

Serien 'Göteborgsstudier i masskommunikation' säljes genom bokhandeln.

De två serierna 'Rapporter från Avdelningen för masskommunikation' och 'Arbetsrapporter från Avdelningen för masskommunikation' säljes genom avdelningens försorg. Beställning kan ske på talong som återfinnes efter publikationsförteckningen.

Redaktör för de tre serierna är tf professor Lennart Weibull. Hittills utkomna publikationer förtecknas nedan.

I. Göteborgsstudier i masskommunikation

1. Lennart Weibull (1983) Tidningsläsning i Sverige. Stockholm: Liber.
2. Anders Ohlsson (1989) Politiska nyheter till nytta och nöje. Almqvist & Wiksell Internationl, Stockholm.

II. Rapporter från Avdelningen för masskommunikation

1. Lennart Weibull (1984) Dagspress och etermedier i Sverige 1979-1983. (slut)
2. Jan Strid och Lennart Weibull (1984) Läsvanor och Läsintressen 1979-1983. (slut)
3. Ingela Strid och Lennart Weibull (1984) Annonsbladsläsning i Sverige.
Pris: 35 kr.
4. Ronny Severinsson (1985) Publiken möter kabel-TV.
Pris: 35 kr. (slut)
5. Lennart Weibull (1985) Närradiolyssnandet i Stockholm 1984.
Pris: 35 kr. (slut)
6. Bo Reimer och Lennart Weibull (1985) Dagspress på arbetsplatsen.
Pris: 35 kr.

7. Informatörerna i Sverige: Arbetsmarknad Framtidsutsikter (1986) Utdrag ur utredningen om informationsutbildning i Sverige (UHA-rapport 1985:13)..
8. Ingela Strid och Lennart Weibull (1986) Mediesverige 1986. Pris: 45 kr.
9. Bo Reimer (1986) Läsaren och tidningen. Pris: 55 kr.
10. Rutger Lindahl (1986) Nyheten om mordet på Olof Palme. Pris: 40 kr.
11. Monika Djerf (1986) Funktioner hos kabel-TV. Pris: 55 kr.
12. Anders Ohlsson (1986) Att svara eller inte svara - det är frågan. Pris: 55 kr.
13. Ronny Severinsson (1987) Den nya medieframtid - TV via satellit och kabel. Pris: 50 kr.
14. Ingela Strid och Lennart Weibull (1988) Mediesverige 1988. Pris: 95 kr.

III. Arbetsrapporter från Avdelningen för masskommunikation

1. Lennart Weibull (1984) TRENDER I MASSMEDIEANVÄNDNINGEN. Pris: 50 kr.
2. Bo Reimer (1985) TIDNINGSLÄSNING I SÖDRA HALLAND. Pris: 50 kr.
3. Lennart Weibull (1985) LÄSVANOR FÖR SVENSK MORGPRESS 1979-1984. Pris: 50 kr.
4. Ingela Strid, Lennart Weibull (1985) SPORT I MEDIERNA. Pris: 30 kr.
5. Lennart Weibull (1985) MASSKOMMUNIKATIONEN I SVERIGE. Några reflektioner om läget 1985. Pris: 50 kr.
6. Karl Erik Rosengren, Bo Reimer (1985) INTERNALISERAD KULTUR. Ett forskningsprogram om värden, individer och massmedier. Pris: 50 kr.
7. Robert Burnett, Peter Esaiasson, Bo Reimer (1985) MILESTONES IN MASS COMMUNICATION RESEARCH: MEDIA EFFECTS. A REVIEW ESSAY. Pris: 50 kr.

8. Bo Reimer (1985) VALUES AND THE CHOICE OF MEASUREMENT TECHNIQUE. The Rating and Ranking of Postmaterialism.
Pris: 50 kr.
9. Lennart Weibull (1986) PRESS, RADIO, TV OCH NYA MEDIER I JAPAN.
Pris: 50 kr.
10. NYHETSSPRIDNINGEN OM MORDET PÅ STATSMINISTER OLOF PALME. En sammanställning av Statistiska Centralbyråns intervjuundersökning 2-4 mars 1986.
Pris: 50 kr.
11. Rune Hedberg och Lennart Weibull (1986) KASSETTIDNINGSLASNING PÅ GOTLAND.
Pris: 50 kr.
12. Lennart Weibull (1986) MASSMEDIERNAS FRAMTIDA UTVECKLING.
Pris: 50 kr.
13. Ronny Severinsson (1986) TIDNINGSLASNING I SÖDERMANLAND.
Pris: 50 kr.
14. Maria Elliot, Bo Reimer och Lennart Weibull (1986) TIDNINGSLASNING I KALMAR LÄN.
Pris: 50 kr.
15. Lennart Weibull, Dagspresskollegiet (1986). LASVANOR 1986.
Pris: 50 kr.
16. Bo Reimer och Karl Erik Rosengren (1986). MAPS OF CULTURE: MACRO AND MICRO.
Pris: 50 kr.
17. Maria Elliot (1986). ALLMÄNHETENS SYN PÅ MASSMEDIERNAS TROVÄRDIGHET.
18. Lennart Weibull (1986) TENDENSER I SVENSK DAGSTIDNINGSLASNING.
Pris: 50 kr.
19. Bo Reimer (1986) SOCIAL SPACE AND THE STRUCTURING OF COMMUNICATION PROCESSES.
Pris: 50 kr.
20. Lennart Weibull och Ronny Severinsson (1987) ACTIONS AND REACTIONS - THE NORDIC COUNTRIES IN AGE OF SATELLITE BROADCASTING.
Pris: 50 kr.
21. Lennart Weibull (1987) MASSMEDIERNAS RÄCKVIDD 1985/86.
Pris: 50 kr.
22. Ronny Severinsson (1987) DAGSPRESSUTVECKLINGEN I VÄSTERGÖTLAND 1950-1985.
Pris: 50 kr.

23. Keith Roe (1987) THE SWEDISH MORAL PANIC OVER VIDEO 1980-84.
Pris: 50 kr.
24. Bo Reimer (1987) DAGENS NYHETER I VÄSTRA SVERIGE.
Pris: 50 kr.
25. Ann-Marie Hellerström (1987) LOKAL-TV- ETT REELLT ALTERNATIV TILL SATELLIT-TV.
Pris: 50 kr.
26. Ronny Severinsson (1987) SKARABORGS-PRESSENS INNEHÅLL 1950-1985.
Pris: 50 kr.
27. Ronny Severinsson (1987) TIDNINGSLÄSNING I ESSUNGA, GÖTENE OCH VARA.
Pris: 50 kr.
28. Karin Björkqvist (1988) TIDNINGSLÄSNING I GÄSTRIKLAND - presentation av en läsarundersökning.
Pris: 50 kr.
29. Bo Reimer (1988) READING POSTMATERIALISM
Pris: 50 kr.
30. Lennart Weibull (1988) PUBLICISTISK SED. Ett forskningsprogram om ett regelsystem och dess betydelse för svensk journalistik.
Pris: 50 kr.
31. Magnus Anshelm och Lennart Weibull (1988) LÄSVANESTUDIEN 1986. Huvudresultat och metodjämförelse.
Pris: 50 kr.
32. Magnus Anshelm (1988) SVERIGE - NU - SOM 86 - en jämförelse av två undersökningar.
Pris: 50 kr.
33. Rutger Lindahl och Lennart Weibull (1988) PALME I AMERIKANSKA ÖGON. En studie av den amerikanska pressens behandling av nyheten om mordet på statsminister Olof Palme 1986.
Pris: 50 kr.
34. Magnus Anshelm (1988) MASSMEDIERNAS RÄCKVIDD 1986/87 - en analys av Mediebarometern.
Pris: 50 kr.
35. Ingela Strid (1988) SVENSKA FOLKETS INTRESSEN 1973-1982 En sekundärbearbetning av Testologens mätningar av intressen.
Pris: 50 kr.
36. Anders Ohlsson och Keith Roe (1988) MÅTT PÅ MÄTNING - En förundersökning av fördelningsegenskaper och stabilitet hos linje- och kategoribaserade mått.

- Pris: 50 kr.
37. Britt Börjesson (1988) BROTT OCH PUBLICITET
Kriminaljournalistik och pressetik under 1900-talet.
 38. Lennart Weibull (1988) RAPPORT FRÅN EN KONTAKTRESA TILL
URUGUAY 10-22 april 1988. under 1900-talet.
Pris: 50 kr.
 39. Gunilla Janlbro (1988) EN KVALITATIV STUDIE AV HUR
MÄNNISKOR UPPLEVER TIDNINGSSINNEHÅLL.
Pris: 50 kr.
 40. Monica Löfgren (1988) KABEL-TV I GÖTEBORG
Pris: 50 kr.
 41. Lennart Weibull (1988) LOKAL-TV VIA KABEL
Synen på en ny kanal bland andra medier
Pris: 50 kr.
 42. Karin Björkqvist (1988) TIDNINGSLÄSNING I VÄRMLAND
Presentation av en läsarundersökning från våren 1977.
Pris: 50 kr.
 43. Keith Roe (1988) ADOLESCENTS' VCR USE: HOW AND WHY
Pris: 50 kr.
 44. Monika Djerf (1989) FINNS DET FUNKTIONSDIMENSIONER
I MEDIEANVÄNDNINGEN? - En faktoranalys.
Pris: 50 kr.
 45. Karin Björkqvist (1989) DET POLITISKA TIDNINGSSVALET
Pris: 50 kr.
 46. Magnus Anshelm och Jan Strid (1989) LÄSVANOR OCH
LÄSINTRESSEN
Pris: 50 kr.
 47. Monika Djerf (1989) MASSMEDIER OCH BESLUTSFATTARE:
EN LITTERATURSTUDIE
Pris: 50 kr.
 48. Britt Börjesson (1989) PRESSENS SJÄLVSÄNERING
Ett regelsystems framväxt
Pris: 50 kr.
 49. Magnus Anshelm (1989) MEDIEBAROMETERN
Resultat från 1988/89
Pris: 50 kr.
 50. Lennart Weibull (1989) RAPPORT FRÅN EN ANDRA
KONTAKTRESA TILL URUGUAY. Om massmedier, utbildning
och forskning i social kommunikation samt Instituto
de Comunicacion y Desarrollo.
Pris: 50 kr.

Till
Avdelningen för masskommunikation
Göteborgs universitet
Box 5048
402 21 GÖTEBORG

Undertecknad beställer härmed följande skrifter från
Avdelningen för masskommunikation:
Rapporter från Avdelningen: nr

.....

Arbetsrapporter från Avdelningen: nr

.....

NAMN:

ADRESS:

.....